

VIRKSOMHETSRAPPORT

••• 2024

NORSK
FRILUFTSLIV

VISJON:

Friluftsglede for flere – oftere

Langtidsplan for perioden 2022 – 2025

HOVEDOMRÅDER

I perioden 2022 – 2025 skal Norsk Friluftsliv handle i tråd med vedtektenes §1, med spesiell vekt på politisk påvirkning, for å styrke:

- friluftslivets posisjon i samfunnet
- de frivillige friluftslivsorganisasjonenes økonomiske rammevilkår
- friluftslivets naturgrunnlag

Videre skal Norsk Friluftsliv, sammen med medlemsorganisasjonene, arbeide for å:

- redusere friluftslivets fotavtrykk og fremme friluftsliv som løsning og virkemiddel til for å nå FNs bærekraftsmål
- fremme friluftslivets posisjon i aktivitets- og folkehelseplaner
- fremme friluftslivets posisjon i arealplaner og jobbe mot bit for bit-nedbyggingen av områder som er viktige for friluftslivet
- fremme allemannsretten og hensynsfull ferdsel på eget ansvar
- videreføre den norske friluftslivskulturen, og sikre et trygt friluftsliv gjennom opplæring, holdningskampanjer og målrettet opplysningsarbeid
- sikre et mangfoldig friluftsliv for alle - uavhengig av økonomi, kulturell bakgrunn eller funksjonsevne
- sikre at naturen i større grad tas i bruk som læringsarena i skole, barnehage og SFO

Som fellesorganisasjon for de frivillige friluftslivsorganisasjonene, skal Norsk Friluftsliv også bidra til å styrke medlemmenes faglige kompetanse og synlighet i samfunnet.

ARBEIDSFORM

Det er grunnleggende i Norsk Friluftslivs virksomhet å jobbe tett og koordinert med medlemsorganisasjonene.

ÅRLIGE HANDLINGSPLANER

Det utarbeides årlige handlingsplaner med prioriterte og målsatte tiltak.

Innhold

- 4 Hovedpunkter
- 8 Rammebetingelser for friluftslivet
- 21 Konferanser, seminarer og foredrag
- 22 Informasjons- og inspirasjonsarbeid
- 28 Mangfold og inkludering
- 32 Satsing i skole, barnehage og SFO
- 35 Friluftslivets år 2025
- 38 Administrativt

NORSK FRILUFTSLIV

NORSK FRILUFTSLIV er fellesorganisasjonen for de 19 store frivillige friluftslivsorganisasjonene, med én million medlemskap og nær 5000 lag og foreninger.

MEDLEMSORGANISASJONER

4H Norge	Den Norske Turistforening
Skogselskapet	Forbundet KYSTEN
KFUK-KFUM-speiderne	Kristen Idrettskontakt
Norges Dykkeforbund	Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Klatreforbund	Norges Padleforbund
Norges Røde Kors	Norges Seilforbund
Norges speiderforbund	Norges Sopp- og Nyttevekstforbund
Norges Turmarsjforbund	Norsk Kennel Klub
Norsk Orientering	Skiforeningen
Syklistenes Landsforening	

Klima- og miljøminister
Andreas Bjelland Eriksen åpnet
Friluftslivets uke 2024 under
Friluftslivets dag på Sognsvann.

Hovedpunkter

For den enkelte handler friluftslivsaktiviteter først og fremst om gode opplevelser i natur, alene eller sammen med andre. I et samfunnsperspektiv handler det om mye mer: Friluftsliv er Norges største fritidsaktivitet – langt større enn all idrettsaktivitet. Friluftslivet gir et stort bidrag til befolkningens fysiske og psykiske helse, og gjennom dette et vesentlig samfunns-økonomisk bidrag.

Undersøkelser viser at friluftslivsaktiviteter fortsatt er sterkt utbredt, men at det er store variasjoner i deltakelse. Viktige oppgaver for Norsk Friluftsliv og medlemsorganisasjonene er derfor både å synliggjøre dette overfor myndighetene, og å bidra til å inkludere alle – uavhengig av sosioøkonomisk status, kultur og funksjonsevne. Også i 2024 var dette et tema i mange innspill og politiske møter, og ikke minst i planlegging og mobilisering for Friluftslivets år 2025.

Hovedaktiviteter 2024

POLITISKE MØTER

Norsk Friluftsliv hadde i 2024 regelmessig dialog med alle politiske partier representert på Stortinget, relevante komiteer og departementer. I løpet av året avholdt vi møter med, og sendte innspill til departementene, stortingsrepresentantene og partiene i forbindelse med statsbudsjettet, partiprogrammene og aktuelle politiske saker.

tilsagnsfullmakten om 25 ekstra millioner kroner til aktivitet i Friluftslivets år 2025, skulle finansieres gjennom kutt i ordinære aktivitetsmidler. Norsk Friluftsliv, flere av medlemsorganisasjonene, samt blant annet Frivillighet Norge, Virke og Aktivitetsalliansen mobiliserte overfor Stortinget, og de fleste medlemsorganisasjonene deltok også i møte om denne saken med politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet. (Se også under: Økonomiske rammebetingelser)

- Høsten 2024 hadde vi båsamtale mellom medlemsorganisasjonene og politisk ledelse i Helse- og omsorgsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Der adresserte vi (igjen) utfordringen med at friluftslivet faller mellom flere stoler. Dette gjelder årlige budsjettprioriteringer, men også ved store satsinger, som for eksempel Handlingsplan for deltagelse i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter, og viktige saksområder som naturbasert reiseliv. Klima- og miljøministeren erkjente utfordringen og ga uttrykk for et ønske om å «slutte med pekeleken».

POLITISKE SAKER

Økonomiske rammebetingelser

Friluftslivets år er forankret i Stortingsmelding om friluftsliv og skal igjen arrangeres i 2025. Forberedelsene til satsingen startet allerede høsten 2023, og i 2024 var det bred mobilisering over hele landet. Ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025 kom det derfor som en stor overraskelse at tilsagnsfullmakten på 25 millioner, som ble gitt i statsbudsjettet for 2024 til «ettårig, ekstra tilskudd til aktivitet i Friluftslivets år», i budsjettet for 2025 var foreslått saldert mot de ordinære aktivitetsmidlene. Likeledes var det kun av satt 13,5 millioner kroner til mobilisering og ledelse av året, mot budsjettet 20 millioner. I påfølgende høringer i Stortinget hadde friluftslivsorganisasjonene et samlet og tydelig budskap, og vi opplevde bred forståelse for urimeligheten av dette. SV tok kuttet i aktivitetsmidlene inn i budsjettforhandlingene, og fikk gjennomslag for å reversere dette. Kuttet på 6,5 millioner kroner til ledelse og koordinering av Friluftslivets år ble imidlertid stående.

- På vår friluftspolitiske samling i forkant av årsmøtet, satte vi søkelyset på det naturbaserte reiselivet og konsekvensene av dette. Blant innlederne var statssekretær Vegard Wennesland i Nærings- og fiskeridepartementet.
- Under Arendalsuka valgte vi i 2024 å ikke ha egne arrangementer, men deltok i stedet i andres politiske arrangementer og hadde samtaler med representanter fra de fleste politiske partiene.
- Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen åpnet Friluftslivets uke 2024 under Friluftslivets dag på Sognsvann. Han gikk deretter ut i foreldrepermisjon, og vikarierende statsråd resten av året var Tore O. Sandvik.
- Det ble uvanlig stor mobilisering i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025 da det kom som en stor og negativ overraskelse at

Foto: Paal Mork-Knutzen

Gleden var stor da Gjensidigestiftelsen i 2024 besluttet en rekordstor satsing på 200 millioner kroner til «Naturglede».

De siste årene har Norsk Friluftsliv intensivert arbeidet overfor stiftelser – både ved å øke kunnskapen om ordningene blant medlemsorganisasjonene og for å søke om felles tiltak. Gleden var stor da Gjensidigestiftelsen i 2024 besluttet en rekordstor satsing på 200 millioner kroner til «Naturglede». Satsingen gjelder 2024 – 2026 og er tredelt: «Aktiv i naturen» som forsterker aktiviteter i Friluftslivets år, «Naturen som læringsarena» som er en satsing mot skole- og utdanningssektoren og «God og trygg tilgang til naturen» som har som mål å tilrettelegge for friluftsliv i nærnatur for de av oss med nedsatt funksjonsevne.

Norsk Friluftsliv mottok i 2024 også viktige bidrag fra Sparebankstiftelsen DNB til inkluderingsverktøyet «Turmat fra hele verden» og til utvikling av digitalt undervisningsopplegg for allemannsretten og allemanspliktene.

Frivillighet

I tillegg til at frivilligheten løser viktige samfunnsoppgaver, bidrar den også til sosialt bærekraftige samfunn preget av tillit, trygghet og tilhørighet. Verdien av frivilligheten og utfordringene den står overfor, ble gjennom året løftet i politiske møter, ulike konferanser og pressearbeid. Blant annet var Friluftslivets år og friluftslivsfrivilligheten et hovedtema på Frivillighet Norges markering av Frivillighetens dag i Oslo 5. desember. I 2024 ble friluftsliv for første gang tatt inn som egen kategori i Frivillighet Norge sitt frivillighetsbarometer.

Tap av natur

En av Norsk Friluftslivs kjernesaker er å stoppe nedbyggingen av norsk natur. NRKs artikkelserie «Norge i rødt, hvitt og grått» og TV-programmet «Oppsynsmannen» ble en vekker for mange. Dette fikk vi bekreftet i noen av våre Ipsos-undersøkelser som igjen dannet grunnlag for mediasaker og debattinnlegg fra Norsk Friluftsliv. Det var imidlertid skuffende at naturkrisen i liten grad ble reflektert i saker og meldinger fra regjeringen, og da særlig Naturmeldingen. Norsk Friluftsliv fremmet i sine høringsuttalelser en rekke forslag til tiltak (se eget kapittel).

Naturbasert reiseliv

Stadig flere gleder seg over å besøke norsk natur. Dette kommer imidlertid ikke uten en pris, og høyt press på mye besøkte destinasjoner kan fort bli en belastning på natur og lokalsamfunn. Også i 2024 tok vi en tydelig rolle i denne saken gjennom høringsuttalelser, konferanser og målrettet mediarbeid. Blant annet engasjerte vi oss i arbeidet til Reiselivsutvalget og med reiselivsstrategien, først og fremst i spørsmål knyttet til betaling for tilgang til natur. Problematikken var også tema på Norsk Friluftslivs friluftspolitiske samling.

Allemannsretten

Allemannsretten er selve grunnlaget for friluftslivet slik vi kjenner det, og å sikre ivaretagelsen av denne er en viktig del av Norsk Friluftslivs oppdrag. Forslag om å ta allemannsretten inn i Grunnloven kom opp til annengangs behandling i Stortinget i mai

2024. Vi hadde engasjert oss sterkt i dette, men det ble på forhånd klart at forslaget ikke ville få det nødvendige to tredjedels flertallet som kreves for grunnlovsfesting. Vår strategi ble derfor i stedet å sikre at partiene under debatten skulle uttrykke støtte til viktigheten av å ivareta allemannsretten, samtidig som vi vil jobbe for å styrke allemannsretten i annet lovverk.

Andre politiske saker

Norsk Friluftsliv har også engasjert seg i en rekke andre politiske saker som berører friluftslivet og naturgrunnlaget: Handlingsplan for deltakelse i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter, Motorferdselslovutvalget, Helhetlig plan for Oslofjorden, Villreinmeldingen, Nordkappsaken, og en rekke forvaltnings-, energi- og arealsaker.

Ved viktige politiske saker, inkludert innspill til statsbudsjettet, lovendringer og lignende som omhandler friluftsliv og frivillighet, inviterer Norsk Friluftsliv medlemsorganisasjonene og andre relevante aktører til møter for å dele synspunkter, drøfte strategier og gjøre organisasjonene forberedt til selv å sende inn gode høringsuttalelser. Disse møtene blir svært godt mottatt av medlemmene.

MANGFOLD OG INKLUDERING

Siden 2016 har Norsk Friluftsliv hatt som en viktig oppgave å bidra til at enda flere får ta del i friluftslivsfelleskapet – det være seg i aktivitetene, frivilligheten og som ansatte. Dette arbeidet ble videreført og -utviklet i 2024, blant annet gjennom deltagelse i nettverk, formidling og deling av kunnskap og erfaringer og distribusjon og opplæring i inkluderingsverktøy.

NATUREN SOM LÆRINGSARENA

Kartleggingen «Suksessfulle satsinger innenfor natur/friluftsliv rettet mot barn og unge i pedagogiske institusjoner» ble avsluttet, og veilederen ble distribuert til alle landets skoler og barnehager.

I 2024 ble «Friluftsliv i skolen» omdannet til «Naturen som læringsarena», og takket være Naturgledesatsingen til Gjensidigestiftelsen ble arbeidet betydelig styrket og utvidet. Satsingen tar utgangspunkt i hva som er de viktigste hindringene for at naturen tas i

bruk som læringsarena, og er tredelt: Bedre dokumentasjon av verdien av dette gjennom forskningsprosjektet NArENA, skoling av lærerne gjennom å innføre uteskoledidaktikk i lærerutdanningen og bedre og mer omfattende undervisningsopplegg utarbeidet i samarbeid med friluftslivsorganisasjonene.

FRILUFTSLIVETS ÅR 2025

Friluftslivets år 2025 er forankret i Stortingsmelding om friluftsliv (2016). Friluftslivets år skal skapes av friluftslivorganisasjonene, og hele bredden av frivilligheten, friluftsrådene, sentrale og lokale myndigheter, skoler, næringsliv og enkeltpersoner. Hovedmålet med året er å skape begeistring for et naturvennlig friluftsliv, og å senke terskelen for å delta.

Norsk Friluftsliv har fått ansvar for å lede planleggingen og gjennomføringen av året. I 2024 var hovedoppgavene å mobilisere «hele laget» og å konkretisere mål og konsepter slik at vi står klare når 2025 starter.

KUNNSKAPSDELING, KOMMUNIKASJONS- OG INSPIRASJONSARBEID

En viktig rolle for Norsk Friluftsliv er å innhente og dele kunnskap, samt å inspirere enda flere til friluftslivsaktiviteter. Vi har flere faglige fora der medlemsorganisasjonene diskuterer relevante problemstillinger og deler kunnskap og erfaringer. Vi deltar også i en rekke nettverk som gir ny kunnskap og mulighet for kontakt. Vi har også i 2024 holdt innlegg på en rekke konferanser og samlinger. I 2024 avholdt vi for åttende gang Forskning i Friluft med rundt 60 foredrag og totalt 270 deltagere. I forkant av årsmøtet var det Friluftspolitisk samling med tema «Skal naturbasert reiseliv bli den nye oljen?».

For øvrig var de viktigste kommunikasjons- og inspirasjonstiltakene allemannsrett-kampanjen og Friluftslivets uke, samt ikke minst det omfattende og løpende mediearbeidet både i egne og eksterne kanaler. Det siste er ofte basert på ny kunnskap innhentet gjennom analyser og undersøkelser.

Alt dette, og mer til, er nærmere beskrevet i de videre kapitlene – og på våre hjemmesider norskfriluftsliv.no.

Rammebetingelser for friluftslivet

Politisk påvirkning, friluftslivsorganisasjonenes ressurser og friluftslivets naturgrunnlag.

Økonomiske rammebetingelser

En sentral oppgave for Norsk Friluftsliv er å arbeide for å styrke økonomien for friluftslivsorganisasjonene. Dette gjøres blant annet gjennom å fremme krav til statsbudsjettet og løfte behovet for finansiering i relevante politiske saker. Kravene blir understøttet av undersøkelser og forskning som dokumenterer den brede samfunnsnyttens av friluftslivet og hvordan midler investert i friluftsliv kan spare inn enorme summer på andre områder, som helse.

STATSBUDSJETTET 2025

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 ble en stor skuffelse for friluftslivet. Regjeringen satte ikke av friske midler til Friluftslivets år 2025, men foreslo i stedet å omdisponere 25 millioner av de ordinære aktivitetsmidlene. Dette til tross for regjeringen i statsbudsjettet for 2024 lovet en ettårig økning på 25 millioner kroner til ekstra aktiviteter og tiltak i markeringsåret.

Dette var midler som allerede var fordelt og lagt planer for da budsjettforslaget ble lagt frem. Det var dessuten kun avsatt 13,5 millioner kroner til mobilisering og ledelse av året, mot budsjettet 20 millioner.

Kutforslaget ville innebære bortfall av nær 40 prosent av de ordinære aktivitetsmidlene fra Klima- og miljødepartementet (post 78), og nødvendigvis dramatiske kutt i de allerede etablerte aktivitetene som ekstratsatsingene i Friluftslivets år skulle bygge på. Budsjettforslaget medførte derfor stort engasjement både hos Norsk Friluftsliv og i alle våre medlemsorganisasjoner, samt i fylkeskommunene, friluftsråd, Frivillighet Norge og andre organisasjoner. Det ble umiddelbart etter fremleggelsen avholdt strategimøte med medlemsorganisasjonene og anmodet om møte med politisk ledelse i KLD. Parallelt ble det etablert dialog med regjeringens budsjettpartner SV.

Det ble arbeidet intenst og målrettet opp mot SV og øvrige partier på Stortinget – både partier i posisjon og opposisjon. SV

Foto: John Petter Nordbø (@jpnard)

tok med saken i budsjettforhandlingene, og gleden var stor da de fikk gjennomslag for å reversere dette. Kuttet på 6,5 millioner kroner til ledelse og koordinering av Friluftslivets år ble imidlertid stående.

Andre punkter fra budsjettet for 2025:

- Norsk Friluftsliv har i mange år arbeidet for en regelstyrt momskompensasjon, som sikrer at organisasjonene får tilbake alle pengene de har krav på uavhengig av hvor mye Stortinget har bevilget til momskompensasjon. Heller ikke nå innføres en slik ordning. Regjeringen foreslår full momskompensasjon for 2025, men avsatte midler er mindre enn det totale søknadsbeløpet i 2024. Det vil derfor sannsynligvis være behov for å øke bevilgningen igjen mot slutten av året.
- Helse- og omsorgsdepartementet satser på å øke befolkningens egen evne til å ta vare på egen psykisk helse gjennom ABC – kampanje for god psykisk helse. Det bevilges 20 millioner kroner til dette gjennom fylkeskommunene.

- Til oppfølging av handlingsplan for fysisk aktivitet bevilges det 1 million kroner.

For statsbudsjettet 2025 deltok Norsk Friluftsliv i budsjettføringer i Energi- og miljøkomiteen, Familie- og kulturkomiteen, Helse- og omsorgskomiteen, Utdanning- og forskningskomiteen, og Kommunal- og forvaltningskomiteen.

FRILUFTSPOLITISK FORUM

Forumet har som formål å samordne og prioritere saker i forbindelse med budsjettføringer og andre aktuelle politiske saker. Forumet er satt sammen av ansatte i organisasjonene som ønsker å bidra i arbeid med politisk påvirkning. I 2024 hadde forumet en koordinerende rolle i forbindelse med budsjettet for inneværende år og i prioriteringer til budsjettinnspillene for 2025. Andre saker som ble diskutert var blant annet: Allemannsretten inn i Grunnloven, ny handlingsplan for friluftsliv, regional organisering, regjeringens arbeid med guidesertifisering, innspill til partiprogrammer og ny motorferdsellov. Det er enighet i forumet om at økonomiske

Politisk bålsamtale på Skullerudstua mellom medlemsorganisasjonene og representanter fra regjeringen.

rammevilkår for organisasjonene bør prioriteres høyt i budsjettet for 2026.

Budsjettinnspill for 2026 ble sendt til Klima- og miljødepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet 30. november 2024.

BÅLSAMTALE

8. november arrangerte Norsk Friluftsliv en politisk bålsamtale på Skullerudstua med medlemsorganisasjonene. Deltakere fra politisk hold var vikarierende statsråd i Klima- og miljødepartementet Tore O. Sandvik (Ap), statssekretær Erlend Hanstveit i Kultur og likestillingsdepartementet (Ap) og statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet Usman Ahmad Mushtaq (Ap). Under samtalen var det bred enighet om at friluftsliv er en viktig del av vår kulturarv, at det er viktig for vår fysiske, psykiske og sosiale helse, og at når vi blir glade i natur tar vi vare på den. Organisasjonene utfordret politikerne på hvorfor friluftslivet da ikke satses mer på. Politikerne erkjente at friluftslivet for ofte faller mellom flere stoler i departementene, og at dette må tas på alvor. Klima- og miljøministeren sa de «må slutte med pekeleken» og at det er behov for gode møteplasser hvor departementene kan treffe organisasjonene.

Naturgrunnlaget

En viktig oppgave for Norsk Friluftsliv er å sikre friluftslivets naturgrunnlag og skape økt forståelse for naturens egenverdi. Til tross for erklært klima- og naturkrise, øker presset på norsk natur i form av nedbygging og andre aktiviteter, samtidig som ingen har den fulle oversikten av omfang og virkninger. Den ukontrollerte nedbyggingen av norsk natur ble godt illustrert av NRK gjennom artikkelserien «Norge i rødt, hvitt og grått» og TV-programmet «Oppsynsmannen» i starten av året, som ble en vekker for mange.

Samtidig har regjeringen i løpet av 2024 lagt fram en rekke saker som har hatt som formål å ivareta naturen på en bedre måte. Dette gjelder blant annet stortingsmeldingen om villrein (villreinmeldingen), forslag til statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og stortingsmeldingen om oppfølging av den internasjonale naturavtalen (naturmeldingen). Til tross for naturkrisen og økt oppmerksomhet, er det lite eller ingenting i disse meldingene eller retningslinjene, som endrer nasjonal politikk, og dermed heller ikke vil føre til vesentlig mindre nedbygging av naturen. Særlig skuffende var naturmeldingen, som vi og andre med oss hadde store forventninger til.

I innspill til Stortingets behandling av naturmeldingen, la Norsk Friluftsliv vekt på to hovedpunkter, som vi mener er de mest effektive tiltakene for å stanse naturtapet:

- Å innføre et nasjonalt krav om arealnøytralitet i all arealplanlegging/arealforvaltning, på alle forvaltningsnivåer og for alle sektorer.
- Å sørge for nok kompetanse og kapasitet i kommunene på arealplanlegging/arealforvaltning, herunder natur, friluftsliv og klima.

NATURRISIKOUTVALGET

Naturrisikoutvalget la fram sin rapport i 2024 (NOU 2024:2 I samspill med naturen). Til denne rapporten uttalte Norsk Friluftsliv blant annet at naturrisiko vil være et viktig verktøy for å ansvarliggjøre både myndigheter og private aktører innenfor alle sektorer, om hvilke alvorlige konsekvenser naturtap vil få. Det er likevel avgjørende at Stortinget og regjeringen legger nasjonale rammer som sørger for at vi stanser naturtapet og sikrer en bærekraftig arealforvaltning. Dette må blant annet gjøres ved at naturens rettsvern styrkes vesentlig og arealnøytralitet bli et overordnet nasjonalt krav i all arealplanlegging. Plan- og bygningsloven må

gjennomgås og styrkes, slik utvalget foreslår, for å møte dagens alvorlige utfordringer med naturtap.

KLIMAUTVALGET

Klimautvalget 2050 la fram sin rapport «Omstilling til lavutslipp – veivalg for klimapolitikken mot 2050» (NOU 2023: 25) i slutten av året 2023. I Norsk Friluftslivs uttalelse fra januar 2024, uttrykte vi støtte til utvalgets grundige utredning og medfølgende anbefalte tiltak. Vi trakk spesielt fram anbefalingen om å innføre en helhetlig plan for nasjonal arealpolitikk, tiltak for hvordan målet om arealnøytralitet nås og anbefalingen om at det innføres et system der den som vil bygge ned natur skal betale for det. Videre ga vi støtte til anbefalingen om at nasjonale myndigheter innfører et system for å følge arealbruksendringer i kommunene over tid. Vi mente også at krav om planvask og prosjektvask, som ble anbefalt av klimautvalget, er gode tiltak for å sikre planer som er oppdaterte med tanke på natur og miljøhensyn. Vi mente at det også bør innføres et system der det lønner seg å ta vare på naturen fremfor å bygge den ned. Vi understreket også viktigheten av at kommunene har ressurser, kapasitet og kompetanse til å gjennomføre de anbefalte tiltakene.

Foto: Aleksander Wiken

KOMMUNAL AREALFORVALTNING

Det meste av arealforvaltningen i Norge styres av kommunene, i henhold til plan- og bygningsloven. Imidlertid har forskning vist at kommunene i svært stor grad mangler kompetanse og kapasitet når det gjelder planlegging, natur og friluftsliv. Dette er derfor noe Norsk Friluftsliv har påpekt i flere høringer, også i 2024. Blant annet foreslo vi i vårt innspill til Stortingets behandling av naturmeldingen, å opprette regionale plankontor som kan være en ressurs og støtte for kommune, særlig for mindre kommuner. I tillegg har vi pekt på behovet for arealregnskap og planvask.

VILLREIN

Situasjonen for villrein har stadig blitt verre og villreinen kom i 2021 inn på rødlista for truede arter, som «nær truet». Den viktigste årsaken til dette er manglende helhetlig arealforvaltning av villreinområder, i kombinasjon med omfattende utbygging og oppdeling av naturareal.

Regjeringen la i april fram villreinmeldingen (Meld. St. 18 (2023–2024)) som har som mål å forbedre situasjonen for villreinen. Tiltakene i meldingen var imidlertid så uforpliktende, at målene i meldingen sannsynligvis ikke er mulig å nå. I vårt innspill til Stortingets behandling av meldingen, la Norsk Friluftsliv blant annet vekt på at det må stilles helt konkrete og forpliktende krav til alle sektorer

som påvirker arealbruken, og at de unntakene som ligger i meldingen for energjutbygging, mineralutvinning, samferdsel og forsvaret i og rundt villreinområdene, må tas ut. Videre mente vi at der kommuner og sektorene ikke tar de hensynene som er nødvendig for å ivareta villreinen, må terskelen for innsigelse fra statsforvalteren og fylkeskommunen være svært lav.

Som oppfølging av villreinmeldingen skal det lages konkrete tiltaksplaner for hvert enkelt villreinområde. Dette arbeidet ledes av KLD, og Norsk Friluftsliv har både vært i møter med embetsverk og politisk ledelse i departementet og bidratt med skriftlig innspill. Vi har vært klare på at friluftslivet er beredt til å ta sin del av ansvaret, men det krever at alle sektorer tar sitt ansvar. Vi pekte også på viktigheten av å starte på det riktige nivået i *tiltakspyramiden*, der en starter med informasjon og veiledning, deretter tilrettelegging, styring og kanalisering og til slutt, hvis ikke det er nok, må begrensninger og forbud vurderes (se illustrasjon på side 17). Norsk Friluftsliv uttalte seg også positivt til å utrede nye virkemidler for ferdselsrestriksjoner, som begrenser seg til tid og sted, for å ta nødvendig hensyn sårbar natur, i denne sammenhengen villreinen. Vi har imidlertid vært sterkt kritiske til en utredning av muligheten for varige ferdselsrestriksjoner, noe vi mener vil komme i konflikt med allemannsretten.

STRANDSONEN OG HELHETLIG PLAN FOR OSLOFJORDEN

Strandsonen er et svært viktig friluftslivsområde, og det er et nasjonalt mål at befolkningen skal ha god tilgang til den. Summen av alle byggetiltakene over tid har likevel gjort at stadig mindre av strandsonen er tilgjengelig for allmennheten.

I 2019 la Miljødirektoratet fram «Forslag til helhetlig plan for Oslofjorden», der det ble slått fast at miljøtilstanden i fjorden er svært dårlig. I 2021 fulgte regjeringen opp med «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv». Her foreslo de mange nødvendige tiltak, også for friluftslivet, som Norsk Friluftsliv har støttet opp om gjennom innspill til KLD.

Selv om det settes i gang tiltak for Oslofjorden, er det verken nok eller raskt nok til at tilstanden har blitt vesentlig bedre. Derfor er det viktig å jobbe målrettet for at tiltaksplanen for Oslofjorden skal bli fulgt opp. Også i 2024 har Norsk Friluftsliv, i samarbeid med Oslofjorden Friluftsråd, driftet «Nettverk for en levende Oslofjord». Dette er et nettverk av natur- og friluftslivsorganisasjoner, som jobber for en ren og rik fjord med muligheter for natur- og friluftslivsopplevelser for alle. Nettverket består av rundt 25 lokale, regionale eller nasjonale foreninger og organisasjoner. Gjennom året har nettverket hatt flere møter, arrangert konferanser og hatt møter med blant annet politisk ledelse i Nærings- og fiskeridepartementet, byråden for miljø og samferdsel i Oslo og fylkesråden for plan, kulturminner og ansvarlige for klima miljø og natur i Akershus fylkeskommune.

ENERGIPRODUKSJON

Klimakrisen, høye energipriser og en krevende sikkerhetspolitisk situasjon førte også i 2024 til mange diskusjoner om behovet for ny energiproduksjon. Dette har blant annet ført til økt press på verna vassdrag, der regjeringen i Meld. St 27 (2023-2024) «Tryggare framtid - førebudd flaum» åpner opp for utbygging av verna vassdrag, dersom dette gir vestlig flomdemping og verneverdiene ikke vil bli påvirket nevneverdig. I forbindelse med stortingsbehandlingen av denne meldingen, sendte Norsk Friluftsliv, sammen med ti andre natur- og friluftslivsor-

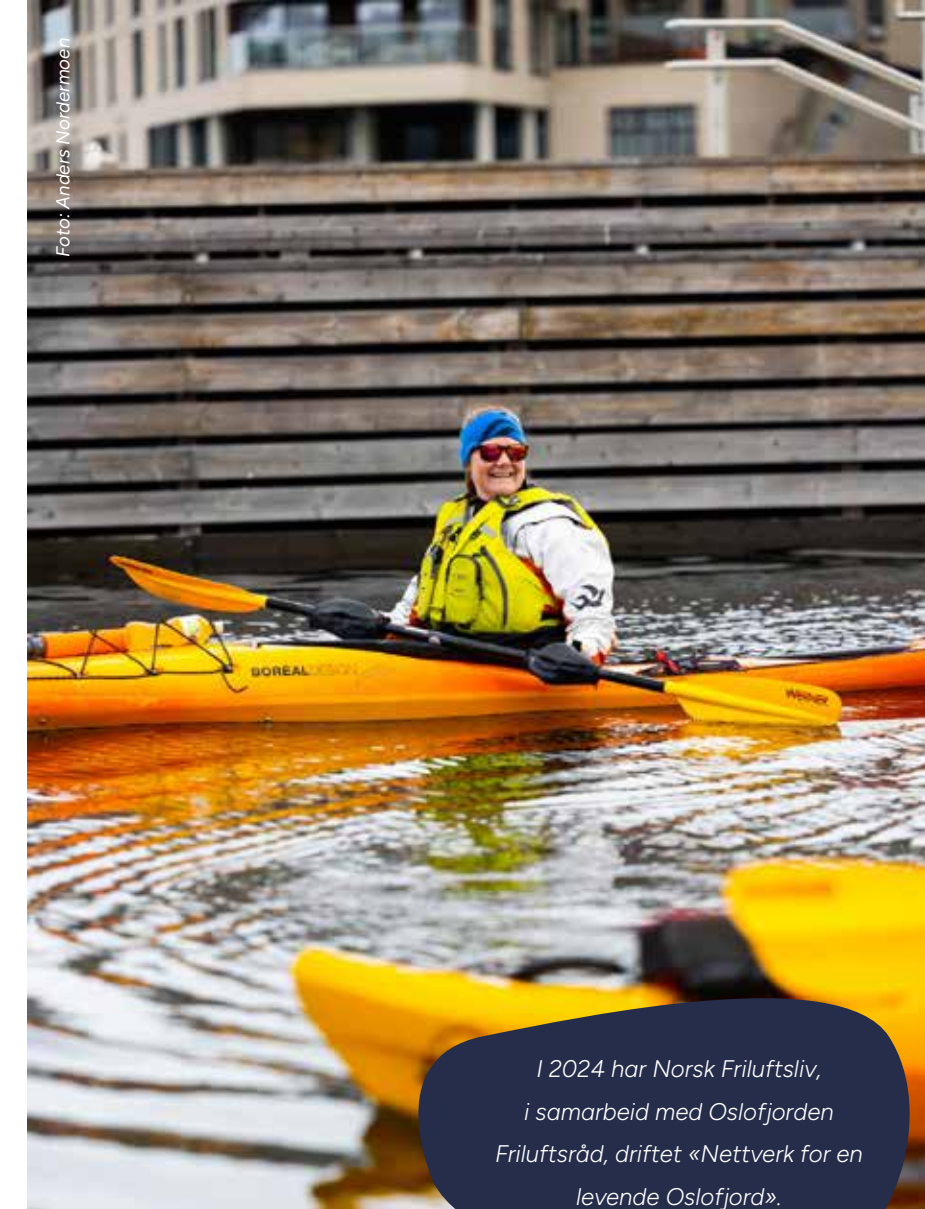

Foto: Anders Nordmoen

I 2024 har Norsk Friluftsliv, i samarbeid med Oslofjorden Friluftsråd, driftet «Nettverk for en levende Oslofjord».

ganisasjoner, et skriftlig innspill til Energi- og miljøkomiteen, der vi var klare på at vi trenger mer natur, ikke mindre, og at de verna vassdragene er siste skanse mot fullstendig nedbygging av vår unike vassdragsnatur. Vi må derfor kunne stole på at naturen som er vernet må forbli vernet og ivaretatt for framtidige generasjoner.

MOTORISERT FERDSEL I NORSK NATUR

Norsk Friluftsliv har over mange år vært en tydelig stemme mot økt motorferdsel i norsk natur. I 2021 vedtok Stortinget at det skal foretas en helhetlig gjennomgang av motorferdselloven. Samme år nedsatte regjeringen et offentlig utvalg som skulle gjennomgå reglene for motorferdsel i utmark og vassdrag og komme med forslag til nytt regelverk. Norsk Friluftsliv har deltatt i referansegruppen tilknyttet utvalgets arbeid, som i 2024 hadde ett møte.

Utvalgets utredning ble lagt fram 21. mai 2024. Lovforslaget ble sendt på høring 28. mai med høringsfrist 15. september. I høringsinnspillet berømmet Norsk Friluftsliv utvalget for et solid arbeid med kunnskapsgrunnlaget, som beskriver dagens situasjon godt. Vi er positive til at plan- og bygningsloven (pbl) skal tas i bruk for å regulere motorferdsel i utmark. Dette vil kunne gi en mer helhetlig vurdering av arealbruk, og bedre prosesser for medvirkning og konsekvensutredninger. Forslaget til ny lov tar til en viss grad opp utfordringen innen natur, men langt mindre hensynet til friluftsliv. Dette bekymrer Norsk Friluftsliv, da vi er redde for at forslaget til ny lov ikke vil ivareta friluftslivet bedre enn i dagens lovverk.

Skal friluftslivet ivaretas bedre i ny lov må kommunen gis myndighet innenfor klare-

re definerte rammer i motorferdselloven. Lovforslaget skal etter planen oversendes Stortinget våren 2025.

VANNFORVALTNING

Norsk Friluftsliv videreførte i 2024 det langvarige og gode samarbeidet om vannmiljø og vannforvaltning med Sabima og Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN). I fellesskap har organisasjonene to heltidsansatte vannkoordinatorer, der det formelle arbeidsgiveransvaret ligger hos Sabima. En av de ansatte har sagt opp sin stilling, og vil på grunn av finansieringssituasjonen ikke bli erstattet i første omgang.

Vannkoordinatorenes hovedoppgave er å tilrettelegge for at de frivillige organisasjonenes lokal- og fylkeslag blir hørt i arbeidet med gjennomføringen av vannforskriften, og å sørge for engasjement for vannmiljørelaterte saker i organisasjonene. Vannkoordinatorene fyller en viktig funksjon i å sikre brukerperspektivet i vurderinger og avveininger knyttet til vannmiljø. De bidrar også til å løfte fram kunnskapen fra de frivillige organisasjonene i arbeidet med vannforvaltningsplanene.

SKOGFORVALTNING

Skogen er en svært viktig friluftslivsarena i Norge. Norsk Friluftsliv har derfor engasjert seg i utviklingen av skogbruksstandarder siden midten av 1990-tallet.

I 2023 ble den norske nasjonale FSC-standard tatt i bruk. I 2024 har Norsk Friluftsliv vært representert i standardgruppen, som forvalter FSC-standard, og sittet i styret i Foreningen Skogen (FSC Norge).

I 2024 ga Norsk Friluftsliv innspill til KLD til rapporten «Kunnskapsgrunnlag om økologisk tilstand i norsk skog og utredning av tiltak». I dette innspillet ble det lagt vekt på viktigheten av å slutte med aktiviteter som fortsetter å redusere den økologiske tilstanden i skogen. Dette gjelder for eksempel flatehogst i naturskog (skog som tidligere ikke har vært flatehogd), markberedning, sprøyting, gjødsling, bruk av fremmede treslag og tilskuddsordninger som bidrar til å redusere den økologiske tilstanden. I tillegg mener Norsk Friluftsliv at følgende tiltak må settes i

Foto: John Petter Nordbø (@jpnord)

verk for å forbedre den økologiske tilstanden:

- Utarbeide et lovverk som ivaretar balansen mellom naturhensyn og skogbruk i tråd med alvoret i naturkrisen og den økologiske tilstanden i skog, herunder myndighetskontroll, krav til konsekvensvurderinger og planlegging, krav til vedtak, innsyn, medvirkning og klagerett, i tråd med reguleringer av annen næringsvirksomhet og god forvaltningsskikk.
- Kartlegging av den skogen som til nå ikke har vært flatehogd, og sørge for at den økologiske tilstanden i disse områdene blir opprettholdt og forbedret, både på kort og lang sikt.
- Stimulere til vesentlig økt bruk av lukkede hogster og tiltak som legger til rette for lukkede hogster i neste omgang, for å skape mer mangfoldige og robuste skoger. Dette vil være positivt både for naturmangfoldet, karbonbinding, friluftslivet og skogbruket.

Andre politiske saker

ALLEMANSRETTE

Allemannsretten er en sentral del av den norske kulturen og en forutsetning for friluftslivet slik vi kjenner det. Kunnskap om allemannsretten er viktig for å unngå konflikter og sikre oppslutning om friluftslivet. Nesten 90 prosent av befolkningen kjenner til allemannsretten, og godt over 50 prosent mener de har god kjennskap til innholdet. I 2020 ble det igjen fremmet forslag om å innlemme allemannsretten i Grunnloven. Saken ble tatt opp i Stortinget 21. mai 2024 og forslaget fikk ikke nødvendig to tredels flertall. Norsk Friluftsliv og friluftslivsorganisasjonene la i 2023 og 2024 ned en betydelig innsats for å sikre nødvendig flertall. Norsk Friluftsliv har hatt møter med flere av de politiske partiene for å diskutere hvordan allemannsretten kan sikres i annet lovverk.

NORDKAPP-SAKEN

I 2022 fastslo tingretten og lagmannsretten at uteområdet på Nordkapp-platået er å anse som utmark, og at parkeringsplassen på området er å anse som en utfartsparkering, omfattet av §14 i friluftsløven. Selv med en

klar og entydig dom, har det også i 2024 krevd oppfølging fra Norsk Friluftsliv.

I juni 2023 vedtok Nordkapp kommune en områderegulering for Nordkapp-halvøya, som etter Norsk Friluftslivs oppfatning var i tråd med dommene og ivaretok de allmenne friluftinteressene på en god måte. Scandic og Rica Eiendom AS klagde imidlertid på vedtaket. Kommunen avviste klagen og sendte den videre til Statsforvalteren i Troms og Finnmark. På høsten, etter at det nye kommunestyret var på plass, sendte Scandic og Rica Eiendom en omgjøringsbegjæring for områdereguleringsplanen til kommunen. Samme dag ble det også sendt en anmodning til statsforvalteren om å avvente klagebehandlingen. Kun to dager etter, skriver statsforvalteren i sitt svar at de stiller sin klagehandling i bero, til kommunen har tatt stilling til begjæringen.

I januar 2024 sendte Norsk Friluftsliv et brev til statsforvalteren der vi påpekte at statsforvalteren, etter vår oppfatning, har plikt etter forvaltningsloven til å behandle klagen når den er oversendt fra kommunen. Kort tid etter mottok Norsk Friluftsliv kopi av brev fra statsforvalteren til Nordkapp kommune, der de skriver at de vil gjenoppta klagebehandlingen. Kort tid etter dette, trakk Scandic og Rica Eiendom klagen.

I slutten av januar 2024 innstilte kommunen på å ta omgjøringsbegjæringen fra Scandic og Rica Eiendom, til følge. Norsk Friluftsliv sendte da et brev til kommunen, der vi påpekte at kommunen ikke kan endre eller oppheve en reguleringsplan uten å følge reglene i plan- og bygningsloven. Dette gjorde at kommunen ikke opphevet gjeldende reguleringsplan, men vedtok å starte arbeidet med en ny reguleringsplan for Nordkapp-halvøya.

I april søkte Scandic, Nordkapp kommune om å ta inn avgift på Nordkapp, i medhold av friluftsløvens paragraf 14, og kommunen gav et slikt løyve, i tråd med søknaden. Norsk Friluftsliv valgte å ikke klage på dette vedtaket, da avgiftsnivået ble vurdert til å være på et akseptabelt nivå. Imidlertid valgte FNF Finnmark å klage. Klagen er oversendt statsforvalteren, men ble ikke ferdigbehandlet i løpet av 2024.

Foto: Eskil Berge

nedfelt at denne guidesertifisering ikke omfatter frivillige organisasjoner.

NATURBASERT REISELIV OG BESØKSFORVALTNING

Naturbasert reiseliv er i vekst, og dette kan på mye besøkte steder være utfordrende for natur og lokalsamfunn. Norsk Friluftsliv og medlemsorganisasjonene er bekymret for at dette møtes med innskrenkninger i allemannsretten, i form av besøksbegrensninger eller betalingsordninger som bryter med gratisprinsippet. Denne typen tiltak må være aller siste utvei, etter at man har sikret god og relevant informasjon om hvordan man skal vise hensyn, har gjort nødvendig tilrettelegging og etter at det er utarbeidet gode besøksstrategier med kanalisering av trafikk til områder som tåler det.

Norsk Friluftsliv støttet i 2023 Reisemålsutvalgets rapport «Leve og oppleve – Reisemål for en bærekraftig fremtid». Utvalget vurderte regelverk, strukturer og finansieringsmodeller som kan gjøre norsk reiseliv mer bærekraftig, både miljømessig, sosialt og økonomisk. Utvalget erkjenner at et stort antall besøkende på enkelte steder fører til utfordringer med slitasje på naturverdier, kulturverdier og lokalsamfunn. Andre utfordringer er finansiering av nødvendige fellesgoder, som toaletter, parkeringsplasser, tilrettelegging, merking og skilting av stier og løyper.

For å møte disse utfordringene, foreslo Reisemålsutvalget en helt ny modell for fellesgodefinansiering, med et nasjonalt besøksbidrag i form av en liten avgift ved innreise til landet. Denne skal forvaltes av fylkeskommunene, og midlene deles ut de kommunene som kan dokumentere klare planer for besøksforvaltningen. En slik løsning vil støtte opp om gratisprinsippet og ivareta allemannsretten.

Problemstillingene knyttet til dette var bredt debattert i 2024, blant annet på Arendalsuka, andre konferanser og i media, og Norsk Friluftsliv engasjerte seg aktivt.

Når det gjelder finansiering av reiselivsrelaterte fellesgoder la regjeringen høsten 2024 frem et forslag til ny lov som vil gi

FORSLAG OM ENDRINGER I SPILLEMIDDELORDNINGEN

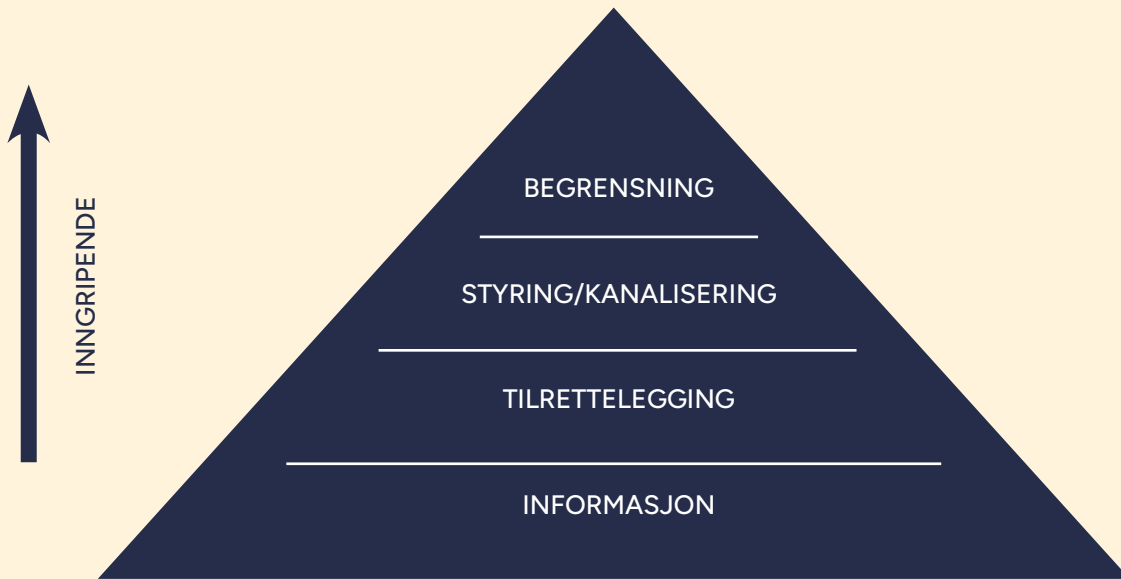
I mai la regjeringen frem forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet. I høringen foreslår departementet blant annet at for å være søknadsberettiget må organisasjonene ha friluftsliv, idrett eller fysisk aktivitet eksplisitt i sin formålsparagraf. I realiteten vil 11 av 19 medlemsorganisasjoner i Norsk Friluftsliv falle utenfor ordningen med den foreslåtte endringen. Vi foreslår at retningslinjene endres slik at kravet om medlemskap i Norsk Friluftsliv er tilstrekkelig for å være søknadsberettiget aktør. Arbeidet fortsetter i 2025.

NASJONAL GODKJENNINGSORDNING FOR SERTIFISERING AV GUIDER

I 2023 fikk Innovasjon Norge i oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) å utforme et forslag til en nasjonal godkjenningensordning for lokal- og region guider, turledere og fjellførere. Denne skulle utarbeides i samarbeid med friluftslivsorganisasjonene. Initiativet er forankret i Hurdalsplattformen. Norsk Friluftsliv var med i arbeidsgruppa på vegne av våre medlemsorganisasjoner, og vi fikk gjennomslag for at det i forslaget er

Tiltaksmatrise

Matrisen viser Norsk Friluftslivs holdninger til tiltak der naturen er under press grunnet mye besøk. Innskrenkninger i allemannsretten skal være siste utvei.

kommunene mulighet til å legge inntil 5 prosent avgift på overnatting. Dette forslaget kommer i stedet for reisemålsutvalgets innstilling om nasjonal innkreving av besøksbidrag. Vi var glade for at forslaget ikke er i konflikt med allemannsretten og gratisprinsippet, men samtidig mener vi forslaget har en rekke svakheter og ikke svarer på de utfordringene reiselivet medfører for natur og lokalsamfunn.

Norsk Friluftsliv fremmet følgende forslag for å sikre en helhetlig tilnærming til de problemene reiselivet medfører på natur og lokalsamfunn, og som tar FN's bærekraftsmål og de utfordringene verden står overfor, på alvor:

- Det innføres en sentral innkreving av besøksbidraget på all overnatting, i tråd med reisemålsutvalget intensjon. Dette kan gjøres enklest ved å øke merverdiavgiften på overnatting fra 12 prosent, til for eksempel 15 prosent.
- Besøksbidraget forvaltes regionalt og fordeles etter søknad og behov til kommunene.
- Det settes krav til kommunene om etablering av en reisemålsledelse og en

omforent plan for besøksforvaltning for å kunne få tilgang på besøksbidrag, slik reisemålsutvalget foreslo.

- Besøksbidragene kan kun brukes til følgende reiselivsrelaterte fellesgoder: forvaltning av natur- og friluftslivsområder, kulturmiljø, infrastruktur som etablering av utfartsparkering og søppelhåndtering, endring eller oppgradering av sti eller led, bygging eller oppgradering av toalettfasiliteter, merking og skilting, styrke den frivillige beredskapen og tjenester der bruk av eller behov for disse i vesentlig grad øker med antall besøkende i kommunen (tjenester gjelder ikke helsetjenester).

FRILUFTSLIVSBAROMETERET

Norsk Friluftsliv og Friluftsrådernes Landsforbund har i 2024 arbeidet med å utvikle Friluftslivsbarometeret, som skal rangere alle landets kommuner på hvor gode de er på friluftsliv og kåre årets friluftslivskommune 2025. Det ble blant annet utarbeidet en prototype, innhentet og bearbeidet data, inngått avtaler og samarbeid, idéer ble konkretisert og prosjektet ble forankret i egen organisasjon, fylkene, FNF og Miljødirektoratet. Barometeret skal lanseres i mai 2025.

NASJONALT SAMARBEID OM FRITIDSERKLÆRINGEN

Norsk Friluftsliv har også i 2024 deltatt i Samarbeidsgruppemøter for Fritidserklæringen sammen med de signerte partene av intensjonsavtalen representert ved syv departement, kommunesektorens organisasjon (KS) og 18 organisasjoner. Målet med avtalen er at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon skal ha mulighet til å delta jevnlig i en organisert fritidsaktivitet sammen med andre barn. På erklæringsgruppemøtet i november, ble de prioriterte områdene gruppen arbeider med lagt fram og bestemt videreført av statsråder og ledelse i organisasjonene. De prioriterte områdene samarbeidsgruppen jobbet med i 2024 var:

1. Øke den lokale implementeringen og anvendelsen av Fritidserklæringen, og bidra til å få på plass gode samarbeid mellom frivilligheten og kommunene. Etablere rammer for lokale fritidserklæringer.
2. Bidra til erfaringsutveksling mellom kommuner og å spre gode eksempler om ordninger for å dekke kostnader til fritidsaktiviteter for barn i familier som har behov for dette.
3. Styrke barn og unges medvirkning i arbeid med barn og unges fritid.

FRILUFTSLIVSORGANISASJONER SOM VIKTIGE TILRETTELEGGERE FOR INKLUDERING

Norsk Friluftsliv har arbeidet politisk for et trygt og mangfoldig friluftsliv for alle. Friluftslivsaktivitet skal være like tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomi, kulturell bakgrunn og funksjonsevne. Forskjellene i deltakelse i friluftslivet er bekymringsverdige. Norsk Friluftsliv har i en rekke politiske møter, samtaler og innspill tatt opp dette, og vist hvordan organisasjonene kan bidra til sosial utjevning.

Friluftslivsaktiviteter bidrar til mestring, læring og viktige fellesskap for barn og unge, på lik linje med andre fritidsaktiviteter. I 2023 initierte regjeringen arbeidet med en handlingsplan for deltakelse i kultur-, idretts og friluftslivsaktiviteter. Handlingsplanen "Alle inkludert!" ble lagt fram våren 2024. Norsk Friluftsliv har vært tett koblet på dette arbeidet, både gjennom innspillmøter i regi

av Kultur- og likestillingsdepartementet, gjennom Samarbeidsgruppen for Fritidserklæringen, og gjennom egne innspill til handlingsplanen. Handlingsplanen påpekte blant annet at det er behov for mer forskning på deltakelse i friluftsliv, dessverre fulgte det ingen styrkende tiltak på dette for friluftslivsorganisasjonene. Norsk Friluftsliv har i dette arbeidet søkt å synliggjøre og styrke friluftslivsorganisasjonenes rolle som viktige bidragsyttere til demokratiet, aktivitetstilbydere og tilretteleggere for barn og unges fritidsdeltakelse. Vi er takknemlige for innsatsen våre medlemsorganisasjoner legger ned på dette området.

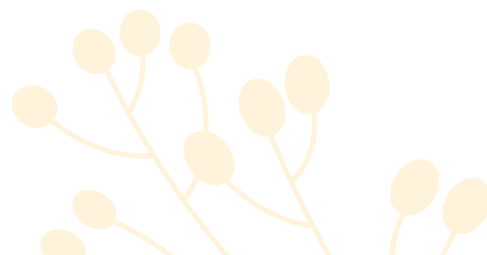
I handlingsplanen fikk Frivillighet Norge ansvar for å følge opp en del av tiltakene (4,16,17,18,28,og 29) med finansiering fra Kultur- og likestillingsdepartementet fra 2024 – 2026. Norsk Friluftsliv deltar i prosjektgruppen bestående av paraplyorganisasjoner fra frivillig sektor. Et av flere mål er å samle og dele erfaringer med inkluderingsarbeid, og nå ut med denne informasjonen til lokale lag og foreninger.

I 2025 venter vi spent på lansering av Stortingsmeldingen om sosial utjevning og mobilitet og videre arbeid med Samfunnsoppdraget om inkludering, som har et tidsperspektiv på ti år og der frivillighet er en av tre grunnleggende arenaer for inkludering og for å forhindre utenforskap, ved siden av skole og arbeid.

HØRINGSUTTALELSER

Norsk Friluftsliv skriver hvert år en rekke høringsuttalelser, og vi prioriterer spesielt saker av nasjonal interesse og betydning. Uttalelser sendes både fra Norsk Friluftsliv alene, og i samarbeid med andre organisasjoner.

Saker av regional eller lokal interesse håndteres normalt av samarbeidsorganet Forum for natur og friluftsliv (FNF), slik at det kan utarbeides lokale og regionale hørings svar. Ved lokale saker av prinsipiell karakter, eller som har stor nasjonal interesse, hender det at Norsk Friluftsliv også avgir hørings svar.

I 2024 er følgende høringsinnspill avgitt:

26.01.2024	Hørings svar ekspertgrupperapport om barn i fattige familier
30.01.2024	Uttalelse til Klimautvalgets rapport
01.02.2024	Hørings svar kunnskapsgrunnlag og tiltak i skog
22.02.2024	Hørings svar omgjøring av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap
15.04.2024	Innspill til nasjonal strategi om livskvalitet
25.04.2024	Innspill til Lov om omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap
29.04.2024	Innspill til ekspertgrupperapporten «Et jevnere utdanningsløp» Barnehage og skole/SFO som innsats mot ulikhet blant barn
29.04.2024	Innspill til stortingsmelding 18 (2023-2024) «Ein forbetra tilstand for villrein»
09.05.2024	Innspill til representantforslag om ferdigbehandling av nasjonal ramme for vindkraft
21.05.2024	Innspill til ny forskrift om kompensasjon for renteutgifter til investering i læringsarenaer, utstyr og inventar i skolene
11.06.2024	Hørings svar forslag til statlige planretningslinjer for klima og energi
11.06.2024	Hørings svar forslag til statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet
20.06.2024	Hørings svar regjeringens forslag til revidert gjødselregelverk
28.06.2024	Hørings svar «NOU 2024:2 I samspill med naturen – Naturrisiko for næring, sektorer og samfunn i Norge»
30.06.2024	Innspill til Stortingsmeldingen om sosial utjevning og mobilitet
13.09.2024	Felles innspill til endringer i energiloven
13.09.2024	Høringsinnspill til ny motorferdsellov
20.09.2024	Forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet
30.09.2024	Innspill til KLD om tiltaksplaner for villrein
10.10.2024	Friluftsliv – innspill til statsbudsjettet for 2025 til Energi- og miljøkomitéen
17.10.2024	Natur og friluftsliv: innspill til statsbudsjettet 2025 – Kommunal- og forvaltningskomiteen
7.11.2024	Innspill til behandlingen av Naturmeldingen
2.12.2024	Innspill til statsbudsjett for 2026 til Klima- og miljødepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet
11.12.2024	Nei til utbygging i verna vassdrag – felles innspill til Stortinget
19.12.2024	Høringsinnspill besøksbidrag til Nærings- og fiskeridepartementet og Justisdepartementet

Samarbeid

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV (FNF)

FNF er et samarbeidsforum mellom natur- og friluftslivsorganisasjonene i fylkene. Formålet er å fremme og styrke organisasjonenes arbeid med saker som berører natur- og friluftslivsinteressene i de enkelte fylkene. FNF er en viktig møteplass for organisasjonene på fylkesnivå, der saker av felles interesse diskuteres, og saker prioriteres. Samarbeidet i FNF drives av fylkeskoordinatorer med god faglig kompetanse.

Naturen er under et stadig økende press i hele Norge. For Norsk Friluftsliv er FNF en viktig samarbeidspartner og aktør i saker som berører natur og friluftsliv. FNF opplever en stadig økende mengde saker.

Nasjonalt ledes FNF av et styre som består

av Norsk Friluftsliv, Norges Naturvernforbund, Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Friluftsrådernes Landsforbund og én representant oppnevnt av de ansatte. I tillegg roterer, for to år av gangen, en styreplass blant Norsk Friluftslivs medlemsorganisasjoner som ikke har fast plass i styret. I 2023 overtok Norges Speiderforbund denne plassen etter Norges Padleforbund. Daglig leder for FNF er samlokalisert med Norsk Friluftslivs administrasjon.

SIKKERHETSUTVALGET

I 2024 har arbeidet i sikkerhetsutvalget blitt videreutviklet. Det har vært arrangert tre møter i utvalget og Norsk Friluftsliv har fått oversikt over hvilke temaer som er mest aktuelle for medlemsorganisasjonene våre å ta opp. Vi har også planlagt arbeid for 2025. Sikkerhetsutvalget ledes av DNT og Norsk Friluftsliv er sekretariat. Alle medlemmer i Norsk Friluftsliv er velkomne til å delta.

STYRKING AV SAMARBEIDET MED KOMMUNENE

Både friluftslivsorganisasjonene og regionale og kommunale myndigheter uttrykker at friluftslivsorganisasjonene er lite representert på lokale møteplasser, og lokale lag og foreninger har generelt lite dialog med kommunene om rammevilkår og aktivitetspotensialet. Det ble derfor nedsatt en arbeidsgruppe i Norsk Friluftsliv som skulle se nærmere på hvordan vi kan styrke friluftslivsorganisasjonenes lokale tilstedeværelse. Etter enighet med medlemsorganisasjonene og beslutning i styret, ble det sendt en søknad til Sparebankstiftelsen DNB for å gjennomføre noen piloter med ansatte koordinatorer i utvalgte fylker. Vi fikk bevilget 4,2 millioner over tre år. Arbeidet starter opp i 2025 og må bli et spleiselag mellom fylkene og Norsk Friluftsliv, da bidraget fra Sparebankstiftelsen DNB er under halvparten av det nødvendige beløpet.

NORDISK SAMARBEID

Samarbeidet i nettverket av de nordiske paraplyorganisasjoner for friluftsliv, Nordic Outdoor Network (NON), ble videreført og nettverket ledet av Norsk Friluftsliv i 2024. Gjennom dette samarbeidet skjer det verdifull kompetanseutveksling. Det ble i 2024 avholdt to møter i nettverket, ett digitalt og ett fysisk treff i Oslo.

Konferanser, seminarer og foredrag

FORSKNING I FRILUFT

Norsk Friluftsliv hadde i 2024 for åttende gang gleden av å ønske velkommen til konferansen Forskning i friluft, som ble arrangert i Oslo 28. og 29. november.

Hovedformålet med konferansen var å formidle forskning om friluftsliv til de som er brukere av slik kunnskap, støtte opp under relevante forskningsmiljøer, styrke friluftslivsforskningens posisjon og skape gode møteplasser for denne. Målgruppen for konferansen var forskere, offentlig forvaltning, universiteter og høyskoler, skoler og barnehager, frivillige organisasjoner og andre som har interesse av friluftslivsforskning.

Med rundt 60 foredrag og totalt 270 deltagere, var det meget stor interessen for konferansen. Tilbakemeldingene, både fra foredragsholdere og deltagere, tyder på at dette ble en meget vellykket konferanse. Alle foredragene ble også tatt opp på video og lagt ut på nett i etterkant av konferansen, noe som gjøre at foredragene når ut til flere enn de som var til stede. Det vil også bli utarbeidet en konferanserapport, med skriftlig versjon av alle foredragene.

Konferansekomiteen, som hadde ansvaret for det faglige og vitenskapelig innholdet i programmet, bestod av representanter fra Universitetet i Sørøst-Norge, Norges idretts-høgskole, NINA Lillehammer, Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norsk Friluftsliv.

FRILUFTPOLITISK SAMLING

I forkant av årsmøtet 22. mai var det friluftspolitisk samling med temaet naturbasert reiseliv, og vi stilte spørsmålet "Skal naturbasert reiseliv bli den nye oljen?". Seminaret tok blant annet opp problemstillingen om

arealforvaltning, og hvordan dette påvirker friluftslivsmulighetene.

Altingets sjefredaktør Veslemøy Østrem gjorde en analyse av naturens plass i norsk politikk og loste oss gjennom et program med innslag av både Holth og Winge, Visit Norway, og en gjennomgang av regjeringens satsing på turisme, ved statssekretær Vegard Wennesland fra Næringsdepartementet. Samlingen ble avsluttet med en politisk samtale om løsninger. Moderator var styreleder i Norsk Friluftsliv Solveig Schytz. Deltakere: Mani Husseini (Ap), Ola, Elvestuen (V), Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) og Bente Lier (Norsk Friluftsliv).

INNLEGG OG FOREDRAG

Norsk Friluftsliv holder regelmessig innlegg på ulike konferanser og samlinger. Dette gir mulighet for kontakt med mange ulike grupper, og var høyt prioritert også i 2024.

Informasjons- og inspirasjonsarbeid

Informasjonskampanje om allemannsretten

Allemannsretten er en forutsetning for friluftslivet i Norge, og det er viktig at befolkningen også kjenner til pliktene som følger med. For å øke kunnskapen om dette bevilget Miljødirektoratet også i 2024 midler til en informasjonskampanje i regi av Norsk Friluftsliv. Kampanjen hadde som mål å opprettholde og øke kjennskapen til, og kunnskapen om, allemannsretten og allemannspliktene i den norske befolkningen. Årets kampanje hadde unge mellom 15 og 24 år som målgruppe, som er den gruppen

der kjennskapen er lavest. For å nå ut til dem laget vi en TikTok-kampanje med ti videoer, produsert i samarbeid med to influensere. Filmene tok opp temaer som sporløs ferdsel, stillhet i naturen, hensyn til mennesker og dyr, sove ute, gå på do ute, søppel i naturen, bålveit og innmark og utmark. I tillegg gjenbrukte vi fem filmer om allemannspliktene med Bjørn Sundquist i hovedrollen fra en tidligere kampanje. Med 15 videoer nådde kampanjen på TikTok ut til 457 305 unike brukere, og fikk totalt 7,3 millioner annonsevisninger.

På Meta (Facebook og Instagram) annonserte vi ut seks videoer med Bjørn Sundquist

i hovedrollen med temaer som forsøpling i naturen, sporløs ferdsel og hensyn i naturen. Videoene hadde 530 086 visninger og nådde ut 251 988 unike brukere. På Facebook annonserte vi også ut en animasjonsfilm om allemannsretten på sju ulike språk. Disse hadde 3,2 millioner visninger og en rekkevidde på 301 014 personer.

I tillegg til materiell som ble annonsert ut, publiserte vi organisk innhold (ikke annonsert) gjennom hele juni og juli om allemannsretten og allemanspliktene i våre kanaler. Norsk Friluftslivs ambassadører laget innhold for å senke terskelen for andre til å komme seg ut, gjennom å dele naturopplevelser i nærnatur, tips og triks. Organisk nådde vi over to millioner unike brukere via Norsk Friluftsliv sin Facebook og Instagram i juni og juli.

I juni lanserte Norsk Friluftsliv nye nettsider med oppdatert informasjon om allemannsretten. De nye temasidene for allemannsretten har tydeligere informasjon, og det er også lettere å navigere på de nye sidene. Siden om allemannsretten er vår mest leste temaside i 2024.

Friluftslivets uke 2024

Friluftslivets uke har blitt markert årlig siden 1993, fra første helg i september. I Friluftslivets uke inviteres hele Norge med ut i naturen. Norsk Friluftsliv står for det meste av markedsføringen av Friluftslivets uke og i 2024 ble det gjennomført en stor nasjonal markedsføringskampanje. For at folk skal kunne finne friluftaktiviteter der de bor er det utviklet en aktivitetskalender. Markedsføringen består av en stor kampanje i sosiale medier, artikler og nyhetsbrev, informasjon og invitasjoner på e-post til relevante aktører, og aktivt arbeid ut mot media, både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Over hele landet kan man delta på aktiviteter i regi av lag og foreninger, organisasjoner, friluftsråd og kommuner. Uka starter med at hele Norge inviteres til å sove ute under Natt i Naturen, og avsluttes med Tur med mening.

I 2024 var det 1115 registrerte arrangementer i aktivitetskalenderen på fuke.no, og dette var på samme nivå som i 2023.

Friluftslivets uke har blitt markert årlig siden 1993, fra første helg i september.

Friluftslivets uke 2024 fant sted 31. august til 8. september, og ble offisielt åpnet av Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen under Friluftslivets dag på Sognsvann 1. september. Der fikk statsråden møte ulike organisasjoner, som stod for en rekke ulike aktiviteter for de til sammen ca. 9000 besøkende barn og voksne. Samme dag var det Kom deg ut-dagen i regi av DNT og Soppens dag i regi av Norges sopp- og nyttevekstforbund mange steder over hele landet.

Søndag 8. september ble det også arrangert Friluftslivets dag på Skullerud, i regi av Skiforeningen og i samarbeid med fem andre organisasjoner. Her var det rundt 2000 besøkende, som fikk prøve mange spennende friluftslivsaktiviteter, alt fra spikking til natursti.

Kampanjen i sosiale medier i 2024 hadde som mål å øke kjennskapen til Friluftslivets uke og merkedagene, samt å drive trafikk til aktivitetskalenderen på fuke.no. Uka ble også synliggjort gjennom bannere på Karl Johan, bruk av mikroinfluensere, og nasjonale og fylkesvise pressemeldinger og medieinnsalg. Friluftslivets uke får hvert år godt med medieoppmerksomhet.

*Kampanjen i sosiale medier hadde over **3,1 millioner** visninger og en rekkevidde på over **1,2 millioner**.*

*Friluftslivets uke hadde **197 omtaler** i media, nasjonalt, regionalt og lokalt, i presse, radio og på TV (i perioden 15.8-15.9).*

Meta (Facebook og Instagram), Snapchat og Google Ads ble brukt som kanaler for kampanjen.

Ella og familien (@alt_for_ella) er ambassadører for Norsk Friluftsliv.

Foto: Kim Andre Berging

TUR MED MENING

Vi videreførte også den nasjonale ryddekampanjen Tur med mening, i samarbeid med Hold Norge Rent og Strandryddeuka. Tur med mening fant sted den siste helgen i Friluftslivets uke, og oppfordringen var å gå seg en tur, ta med en pose og plukke søppelet man kommer over. Konseptet virker til å slå godt an, særlig hos småbarnsfamilier. I år så vi også at konseptet fikk mye oppmerksomhet i media med oppslag lokalt og eget innslag på NRK Nyheter.

Sosiale medier

Norsk Friluftsliv fortsatte veksten i sosiale medier, og hadde ved årsskiftet over 99 000 følgere på Facebook og over 97 000 følgere på Instagram. I tillegg er vi til stede på YouTube og TikTok, og aktive på LinkedIn. Organisk og betalt nådde Norsk Friluftsliv 11 millioner på Meta og over 52 000 på LinkedIn i 2024. TikTok-kontoen har hatt over 8,6 millioner visninger på innholdet i løpet av 2024.

Analyser og undersøkelser

Også i 2024 gjennomførte Norsk Friluftsliv en rekke spørreundersøkelser som fikk mye medieoppmerksomhet. Disse bidrar til faktabasert formidling, styrker kunnskapsgrunnlaget for å fremme friluftsliv i befolkningen, og blir aktivt benyttet i omfattende politisk arbeid i kontakt med partiene på Stortinget. Ved å stille samme spørsmål over flere år, får vi kunnskap om hvordan deltakelse i friluftsliv og holdninger til friluftspolitiske spørsmål endrer seg over tid. Undersøkelsene bidrar også til å sette en rekke aktuelle friluftslivspolitiske saker på dagsorden, både politisk og i media. Vi gjennomfører også undersøkelser i etterkant av kampanjer for å måle effekten av arbeidet vårt og avdekke hvor det er forbedringspotensial.

I 2024 har vi blant annet:

- avklart holdninger til, og kunnskap om, aktuelle friluftslivspolitiske spørsmål, samt målt deltakelse på og erfaringer

En undersøkelse om Friluftslivets uke fra september 2024 viste:

- 26 prosent har hørt om Friluftslivets uke.
- Kjennskapen til Friluftslivets uke blant unge hadde doblet seg fra 2023.
- Det var en økning i deltakelse på aktiviteter knyttet til Friluftslivets uke blant menn og den yngste aldergruppen.
- Vi så en økning fra 2023 til 2024 i kjennskapen til merkedagene/arrangementene knyttet til Friluftslivets uke generelt, og spesielt i de yngste aldergruppene.

TURMAT FRA HELE VERDEN-DAGEN

I 2024 gjentok vi markeringsdagen «Turmat fra hele verden-dagen», som ble etablert i 2023. Målet med dagen er å få folk til å komme sammen, dele et måltid ute og lære av hverandre på tvers av kulturer. Målgruppen er både enkeltpersoner, skoler, barnehager og organisasjoner. Gjennom prosjektet Turmat fra hele verden delte Norsk Friluftsliv ut stimuleringsmidler til våre medlemsorganisasjoner, i forbindelse med dagen.

med ulike aktiviteter, gjennom Ipsos-omnibusundersøkelser. Noen av spørsmålene har handlet om aktuelle politiske temaer, som holdninger til nedbygging av natur, naturkrisen og bygging i strandsonen.

- målt deltakelse i ulike aktiviteter som ikke nødvendigvis fanges opp av SSBs statistikk, slik som dykking, aking og egne spørsmål om høsting av nyttevekster, bær og sopp.
- målt kjennskap og deltakelse knyttet til eksisterende tiltak og kampanjer, som Friluftslivets uke, Friluftslivets år og informasjonskampanjen om allemannsretten.
- gjennomført en egen undersøkelse i juni om folks holdninger til bygging i strandsonen og irritasjonsmomenter på tur (knyttet til sporløs ferdsel og allemannsretten).
- deltatt i Ipsos sin Barn- og ungdomsundersøkelse med spørsmål knyttet til målgruppens kjennskap til allemannsretten.
- for første gang har vi inkludert landbakgrunn som bakgrunnsvariabel i utvalgte undersøkelser – altså om en selv eller ens foreldre er født i Norge eller i et annet land. Dette ble gjort i kartlegging av deltakelse i aktiviteter. Den innhentede kunnskapen er delt med våre medlemsorganisasjoner og andre organisasjoner.

Media

For Norsk Friluftsliv er presse- og mediearbeid et sentralt virkemiddel for å sette dagsorden om viktige temaer for oss og våre medlemsorganisasjoner, bygge kunnskap i befolkningen og inspirere til økt friluftsliv. Gjennom strategisk kommunikasjon når vi ut til både beslutningstakere og folk flest, og styrker forståelsen for friluftslivets mange goder for både individ og samfunn.

Norsk Friluftsliv jobber både proaktivt og reaktivt med presse- og mediearbeid. Dette gjøres blant annet gjennom pressemeldinger, medieinnsalg, kronikker og meningsinnlegg, og ved å svare ut henvendelser fra journalister.

I 2024 var Norsk Friluftsliv omtalt i 1109 mediesaker og tematisk gjorde vi oss bemerket i media på flere områder. Vi har tatt en tydelig stemme for bevaring av natur og folks tilgang til den, blant annet i saker om hyttebygging og bygging og stengsler i strandsonen. Vi har også løftet behovet for å sikre og styrke de økonomiske rammebetingelsene for friluftslivet i forbindelse med statsbudsjettet. I tillegg har vi vært opptatte av å framsnakke nærnaturen og lavterskel friluftsliv, særlig for å bygge opp til Friluftslivets år 2025.

Nøkkeltall for mediearbeid i 2024

Norsk Friluftsliv var omtalt i

1109

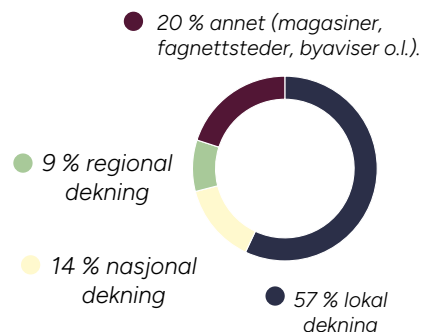
mediesaker fordelt på 267 unike medier.

Det ble sendt ut

23

nasjonale pressemeldinger via NTB Kommunikasjon som ga 339 medieoppslag (i snitt 14,7 oppslag per pressemelding).

Omtale fordelt på medie

Omtalen har en estimert samlet rekkevidde på

63,4 mill.

som betyr at mange har blitt eksponert for flere saker fra oss (tall fra Infomedia).

Norsk Friluftsliv var avsender av **sju** kronikker og meningsinnlegg, i tillegg til at vi var medavsender på flere felles budskap med andre organisasjoner.

De **mest** omtalte pressemeldingene var om starten og slutten på bålforbudet.

Ipsos-undersøkelser i 2024

Norsk Friluftsliv stilte i 2024 til sammen 22 enkeltspørsmål gjennom Ipsos, for å blant annet kartlegge nordmenns holdninger til ulike friluftss- og naturspørsmål, hvor god kjennskap de har til allemannsretten og dens plikter, deltakelse i Friluftslivets uke og de tilhørende aktivitetene, og deltakelse i ulike friluftslivsaktiviteter. Her er noen av de viktigste funnene:

STADIG FLERE MENER VI BYGGER NED FOR MYE NATUR

6 av 10 mener at det tillates for mye utbygging i naturen. Motstanden har økt betraktelig på bare tre år. Undersøkelsen viser at blant de som er 60 år eller eldre, mener to av tre at det bygges for mye i naturen. Kvinner er også betydelig mer bekymret for nedbygging enn menn. Da Norsk Friluftsliv stilte samme spørsmål i 2021, var det 41 prosent

som mente det var for mye utbygging, mens tallet i 2024 ligger på 58 prosent. Det har altså skjedd en betydelig endring i hvor bekymret nordmenn flest er for naturen vår.

UNGE HAR VÆRT MYE AKTIVE UTE I VINTER

Mens tradisjonelle aktiviteter som langrenn og fottur i naturen holder seg på et jevnt nivå, har det i vinter vært en større bredde i hvilke vinteraktiviteter unge har drevet med. Aktiviteter som turskøyting, isbading og isfiske har fått et solid oppsving blant unge mellom 18 og 29 år fra 2022 til 2024. Folk i den yngste aldersgruppen er også de som har vært mest aktive ute i vinter. Personer med innvandrerbakgrunn har generelt vært mye aktive i friluft denne vinteren. Tallene viser at det er en høyere andel enn gjennomsnittet som har isbadet, gått på truger og bygget snømann.

MOTSTANDEN MOT UTBYGGING I STRANDSONEN ØKER

2 av 3 nordmenn mener utbygging i strandsonen bør reduseres eller stoppes helt. 35 prosent mener det bør tillates mindre utbygging i strandsonen enn i dag og 30 prosent mener utbyggingen bør stoppes helt. Det viser tall Ipsos har hentet inn for Norsk Friluftsliv. Den samlede motstanden på 65 prosent viser en markant økning fra spørsmålet sist ble stilt i 2021, da 54 prosent uttrykte det samme. Tallene viser også at dette er et tema flere er opptatt av enn før. I 2021 svarte 18 prosent at de ikke har en mening om dette, mot kun 8 prosent i 2024. Andelen som mener at vi bør tillate mer bygging har holdt seg stabil på 7 prosent.

SØPPEL OG AVFØRING IRRITERER OSS MEST PÅ TUR

71 prosent av oss svarer at vi irriterer oss over forsøpling når vi er på tur, etterfulgt av hundebæsj og hundeposer, samt menneskelig avføring og dopapir. Nesten alt folk irriterer seg over på tur, er ting vi turgåere er skyld i selv og som det er lett å gjøre noe med, ved å bli flinkere til å praktisere sporløs ferdsel.

STADIG FLERE HØSTER SOPP, BÆR OG NYTTEVEKSTER

Det har vært en dobling i antall folk som har plukket sopp og nyttevekster i sommer. Det viser nye tall Ipsos har hentet inn for Norsk Friluftsliv om hvilke friluftslivsaktiviteter folk har gjort i årets sommermåned. Allerede i august svarte 21 prosent av de spurte at de har plukket sopp i sommer. Det er en dobling fra sist undersøkelsen ble gjennomført på samme tid i 2023, da 11 prosent svarte det samme. Enda flere har plukket bær og også her er det en økning, fra 45 til 56 prosent.

7 AV 10 ØNSKER Å VÆRE MER FYSISK AKTIVE I 2025

Hele 70 prosent av oss ønsker å være mer fysisk aktive i det nye året, og det er flere som vil drive mer med friluftsliv enn å trene mer på treningssenter, viser nye tall fra Ipsos. Aller flest ønsker å gå mer på tur til fots eller på ski. Andelen personer som ønsker å bli mer aktive er på nivå med da Norsk Friluftsliv sist gjennomførte undersøkelsen i 2020, da tallet var 71 prosent. Samtidig viser funnene at interessen har økt for samtlige aktiviteter, og særlig for flere av uteaktivitetene.

Mangfold og inkludering

Med en visjon om «Friluftsglede for flere – oftere» forplikter vi oss til å være dynamiske og kontinuerlig vurdere hvordan vi kan bidra til at flere får ta del i friluftslivsfellesskapet og får glede av tilbudet fra våre medlemsorganisasjoner. Dette gjelder både gjennom aktiviteter, frivillig engasjement og som arbeidsplass. Friluftslivet er vår største inkluderingsarena og en viktig og tilgjengelig kilde til fysisk og psykisk helse. Norsk

Friluftsliv erkjenner at de av oss som deltar i friluftslivet og i våre medlemsorganisasjoner ikke gjenspeiler dagens befolkningssammensetning i stor nok grad. Derfor har Norsk Friluftsliv siden 2016 hatt en egen satsing på inkludering, som er under stadig utvikling.

Målet er å jobbe sammen med våre medlemsorganisasjoner for å sikre et mangfoldig friluftsliv for alle, uavhengig av økonomi,

kulturell bakgrunn eller funksjonsevne. Norsk Friluftslivs viktigste oppgave er å være et kontaktpunkt og en møteplass for mangfold og inkludering. Vi ønsker å lære av, fremme og støtte opp under mangfold og inkluderingsarbeidet som pågår i våre medlemsorganisasjoner, og tilby arenaer for inspirasjon, kompetanseheving og erfaringsdeling, både når det gjelder aktivitetstilbud og organisasjonsutvikling.

Friluftslivsorganisasjonene har kommet langt i arbeidet med mangfold og inkludering. Vi får stadig flere erfaringer og ny kunnskap om hvordan vi kan drive dette framover, både hver for oss og i fellesskap. Samtidig gjenstår det et stykke arbeid for å bevege enkeltstående satsinger til å bli fast forankret i organisasjonene våre. Norsk Friluftsliv ser at det fremdeles er behov for bevisstgjøring og holdningsarbeid internt når det gjelder inkludering, både på lokalt og nasjonalt nivå.

TILGJENGELIGGJØRING AV FRILUFTSLIVET FOR FLERE

Været i Norge varierer mye etter årstidene og hvor man er i landet, og kunnskap om klær og sko er ofte første hinder for å komme seg ut. I 2023 utviklet derfor Norsk Friluftsliv en ny klesplakat med formål om å gi kompetanse om egnet bekledning til ulike væertyper. Informasjon om plakaten har blitt sendt ut til kommuner og organisasjoner, og har blitt tatt godt imot. Klesplakaten viser universelle prinsipper for bekledning, med mål om at flere får gode opplevelser i nærnaturen uavhengig av tidligere erfaring, eller foreldres eller egen bakgrunn. Plakaten bidrar også med språkopplæring og kulturkompetanse. Den er utviklet etter gode innspill fra medlemsorganisasjoner, skoler, barnehager, voksenopplæringen og andre relevante organisasjoner. Den distribueres gratis i både digitalt og fysisk format. I 2024 ble klesplakaten også gjort tilgjengelig på nynorsk og engelsk.

Norsk Friluftsliv har også jobbet med å formidle kunnskap om inkludering og friluftsliv gjennom foredrag, på Norsk Friluftslivs digitale plattformer og gjennom tilgjengelige brosjyrer, faktaark og plakater. Faktaarkene om Friluftsliv og helse, som opprinnelig ble utviklet i 2019, er like relevante som tidligere og spesielt i voksenopplæringen og kom-

munens førstelinjetjenester. Arkene kan fås tilsendt gratis eller lastes ned – på totalt 17 språk.

Det ble distribuert og delt ut rundt 1900 klesplakater i 2024, rett under 1000 Friluftsliv og helse-brosjyrer på norsk og engelsk, og rundt 600 Friluftsliv og helse-faktaark på ulike språk. I tillegg til bestillinger har materialet blitt del ut på ulike arrangement, for eksempel Flerkulturell friluftsfest på Sognsvann, Frivillighet Norge sine samarbeidsverksted og lignende.

SAMARBEID OM INKLUDERING I FRILUFTSLIVET

Deltakelse i ulike nettverk bidrar til samarbeid, informasjonsdeling og viktig erfaringsutveksling. Nettverk åpner for å bli bedre kjent med eksisterende målgrupper og lære nye relevante grupper bedre å kjenne for å styrke friluftslivet som inkluderingsarena for flere. Informasjon og læring fra organisasjoner og målgrupper gjennom nettverk, samarbeid og deltakelse på møter og andre fellesarenaer, er viktig for å legge gode planer for videre arbeid. Samtidig åpner kontakten for at vi får kommunisert relevant informasjon ut til relevante målgrupper på en effektiv måte, og får synliggjort friluftslivet som en viktig inkluderingsarena for flere.

Foto: Ali Abdullah

FORUM FOR MANGFOLD OG INKLUDERING

Norsk Friluftsliv har i 2024 videreført Forum for mangfold og inkludering. Forumet er en viktig møteplass både for medlemsorganisasjonene og andre organisasjoner som bruker naturen som inkluderingsarena. Møtene bidrar til å øke kunnskapen om mangfold og inkludering, gir nyttig erfaringsdeling på tvers av organisasjoner og hjelper Norsk Friluftsliv med å avdekke behov og ønsker. I 2024 har det vært arrangert tre forumsmøter.

RÅDGIVENDE GRUPPE

Norsk Friluftsliv har en rådgivende gruppe som består av personer med ulik minoritets- og innvandringsbakgrunn. Medlemmene i gruppen er rekruttert etter kulturell bakgrunn, ikke friluftslivserfaring, og bidrar på den måten med verdifull innsikt fra ulike deler av samfunnet. Gruppen har gitt viktige innspill til Norsk Friluftsliv og medlemsorganisasjonenes arbeid, spesielt knyttet til utvikling av relevant informasjon. Erfaringer og innspill fra møtene trekkes inn i øvrige nettverk og forum. Rådgivende gruppe er også et viktig kontaktpunkt og nettverk for å nå ut med relevant informasjon til målgrupper vi ønsker å nå med friluftsliv.

TURMAT FRA HELE VERDEN

Turmat fra hele verden er et verktøy for å inkludere flere i friluftslivet. Inkluderingsverktøyet skal legge til rette for å bygge bro mellom internasjonal matkultur og norsk turkultur. Alle som ønsker å bruke naturen som inkluderingsarena kan ta verktøyet i bruk. Norsk Friluftsliv ønsker at flere organisasjoner skal dra nytte av verktøyet for å inkludere flere i sine aktiviteter, særlig de av oss med flerkulturell bakgrunn som ikke allerede bruker naturen. Samtidig bidrar også verktøyet til å gjøre friluftslivet mer mangfoldig og attraktivt for mulige nye grupper.

Midler fra Sparebankstiftelsen DNB har gjort det mulig å ha en egen prosjektleder for Turmat fra hele verden i perioden 2021 til 2024, med en forlengelse til 2026. I 2022 utarbeidet vi en egen veileder for å gjøre det enklere å ta inkluderingsverktøyet i bruk. Veilederen sendes fortsatt ut gratis til aktivitetsledere og ansatte i medlemsorganisasjonene tilknyttet Norsk Friluftsliv, ansatte i skole og barnehage og andre interesserte. Organisasjoner og pedagogiske institusjoner har vist stor interesse for veilederen, og rundt 10 000 eksemplarer har blitt distribuert, i tillegg til at den blir lastet ned digitalt.

Viktige nettverk for mangfold

Viktige nettverk for samarbeid, informasjonsdeling og erfaringsutveksling inkluderer:

- **Forum for mangfold og inkludering**
- **Rådgivende gruppe**
- **Oppdag nabolaget** er et nettverk som har til hensikt å stimulere til tettere samarbeid og samskaping mellom frivillig og kommunal sektor i Oslo. Friluftsliv, idrett, folkehelse og nærmiljø står i fokus, med tema knyttet til inkludering og bekjempelse av utenforskap.
- **Nettverk for innvandrerhelse i frivillig sektor (NIFS)** arbeider for å utjevne helseforskjeller mellom de av oss med innvandrerbakgrunn og majoritetsbefolkningen. Enhet for migrasjonshelse hos Folkehelseinstituttet (FHI) er sekretariat og koordinerer nettverket.

- **Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge (NDFU)** består av frivillige og ideelle organisasjoner som gjennom samarbeid jobber for å redusere utenforskap og fattigdom blant barn og unge, og for mer bruk av ALLEMED-verktøyet.
- **Samarbeidsgruppen for Fritids- og ungdomsaktivitetene**, ved Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er et samarbeidsforum på tvers av sektor for partene som har signert Fritids- og ungdomsaktivitetene, som skal sikre deltakelse i fritidsaktiviteter for alle barn og unge.
- **Ressursgruppen for Inkludering på topp**, organisert av Frivillighet Norge
- **Oppfølging av handlingsplanen Alle inkludert** består av paraplyorganisasjoner i frivillig sektor og ledes av Frivillighet Norge.

I 2024 gjennomførte Norsk Friluftsliv 8 praktiske kurs for aktivitetsledere i organisasjonene, i tillegg til 5 kurs for studenter, som en del av Naturen som læringsarena-satsingen. Kursene handlet om hvordan man kan bruke inkluderingsverktøyet i organisasjonene og i undervisningssammenheng. Disse har blitt tatt godt imot.

Norsk Friluftsliv har også i 2024 delt ut stimuleringsmidler til lokale lag og foreninger som ønsker å gjennomføre lavterskelaktiviteter der inkluderingsverktøyet ble tatt i bruk. Vi jobbet aktivt for å nå ut med informasjon til flere lokale lag og foreninger. I tillegg har vi nådd ut til flere minoritetsorganisasjoner og til kommuner og fylkeskommuner.

Onsdagen under Friluftslivets uke har blitt etablert som en årlig Turmat fra hele verden-dag, hvor målet er å få folk til å komme sammen, dele et måltid ute og lære av hverandre på tvers av kulturer. Alle som har

meldt interesse for Turmat fra hele verden har blitt fulgt opp med nyhetsbrev og tilbud om veiledning.

Det ble i 2024 laget en film om en samarbeidstur mellom en friluftslivsorganisasjon og en minoritetsorganisasjon, med mål om å inspirere flere til Turmat fra hele verden-aktivitet. Filmen er delt i sosiale medier, og med interesserte i organisasjonene.

Nettsiden turmat.no er en ressurside der organisasjoner og andre kan hente oppskrifter, inspirasjon, tips og eksempler på bruk av inkluderingsverktøyet. Flere av medlemsorganisasjonene og også andre organisasjoner har publisert innhold om Turmat fra hele verden i sine kanaler, både i medlemsmagasiner, nettsider og i sosiale medier. I tradisjonelle medier har vi hatt innhold både i Utrop flerkulturelle avis, i flere lokalaviser og på radio. Flere av disse oppslagene var i forbindelse med Turmat fra hele verden-dagen.

Satsing i skole, barnehager og SFO

I løpet av 2024 gjennomgikk Norsk Friluftslivs satsing på skole, barnehage og SFO store endringer. Prosjektet Friluftsliv i skolen ble videreutviklet til å bli satsingsområdet Naturen som læringsarena.

Dette skjedde i tett samarbeid med Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet, og ble muliggjort gjennom Gjensidigestiftelsens storsatsing Naturglede der dette inngår som ett av tre satsingsområder.

Norsk Friluftslivs satsing på skole, barnehage og SFO er forankret i stortingsmelding om friluftsliv og har som nasjonalt mål at naturen i større grad skal brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge. Samtidig ser vi at regjeringens satsing på en mer praktisk skole sammenfaller med uteskole som er fundamentet for satsingsområdet Naturen som læringsarena. Uteskole som undervisningsmetode er nedfelt i Kunnskapsdepartementets stortingsmelding 34 – en mer praktisk skole.

Norsk Friluftsliv vil fortsette det målrettede arbeidet for at flere barn og unge skal kunne bruke naturen som læringsarena. Forum for Naturen som læringsarena erstatter forum for Friluftsliv i skolen og beholder sin nåværende form som samlingspunkt og nettverk

på tvers av sektorer. Naturen som læringsarena skal stimulere til økt bruk av naturen som læringsarena gjennom sju delprosjekter som dekker sektor for høyere utdanning, friluftslivssektoren og sektor for oppvekst og utdanning.

Naturen som læringsarena

Nasjonal og internasjonal forskning er samstemt i at naturen som læringsarena er et av de viktigste utgangspunktene for barns læring, utvikling og dannelse. Tilgang til natur i oppveksten er med på å påvirke barns identitet og tilhørighet til eget lokalsamfunn. Gjennom å bruke naturen som læringsarena legger vi til rette for undervisning som fremmer læringsglede, motivasjon, mestring og tilhørighet for alle barn.

Når man likevel ikke tar i bruk naturen som læringsarena viser både vår egen kartlegging, gjennom prosjektet «suksessrike tiltak i skoler og barnehager», og andre undersøkel-

ser at noen av de viktigste hindringene er:

- manglende dokumentasjon og derved usikkerhet fra skoleledelsen rundt effekten
- manglende kompetanse og trygghet hos pedagogisk personale
- manglende undervisningsopplegg

I satsingen er det derfor disse områdene vi prioriterer.

FORSKNINGSPROSJEKTET NARENA

I 2024 startet forskningsprosjektet NARENA, et fireårig prosjekt under ledelse av Norsk Friluftsliv og Nasjonalt senter for læringsmiljø og adferdsforskning ved Universitetet i Stavanger. Forskningsprosjektet er et av de mest omfattende forskningsprosjektene på uteskole til dags dato. Prosjektet skal utvikle ny forskningsbasert kunnskap om praksis i uteskolen i Norge som er relevant for politikutvikling, offentlig forvaltning, lærerutdanning, praksisfeltet og den enkelte elev.

UTESKOLEDIDAKTIKK I LÆRERUTDANNINGEN

I 2024 samarbeidet Norsk Friluftsliv med lærerutdanningen ved tre universiteter. Lærerutdanningen ved universitetene planfester uteskole i emneplanene og bidrar til teori og kompetanseheving med grunnlag i uteskoledidaktikk for utvalgte studentkull. Videre bisto seks friluftslivsorganisasjoner samt inkluderingsverktøyet Turmat fra hele verden i gjennomføringen av fire seminardager for de utvalgte studentkullene. Studentene fikk i sitt møte med friluftslivsorganisasjonene et innblikk i hvordan friluftslivsorganisasjonene er viktige samarbeidspartnere når de selv skal utøve sin fremtidige lærergjerning.

STIMULERINGSORDNING

Arbeidet med å etablere stimuleringsordningen Naturen som læringsarena startet høsten 2024. Stimuleringsordningen skal i løpet av to år distribuere 30 millioner kroner til eksisterende nasjonale og regionale prosjekter hos friluftslivsorganisasjonene.

Prosjektene som mottar stimuleringsmidler, har forankret prosjektene sine i lærerplanen Kunnskapsløftet 2020 og/eller Rammeplanen for barnehager 2018. Prosjektene som mottar midler fra stimuleringsordningen i 2025 og 2026 skal ivareta barns naturglede og miljøbevissthet, identitet og tilhørighet, læringsglede og mestring i møte med naturen som læringsarena.

ORGANISASJONSUTVIKLING

I oppstarten av arbeidet med stimuleringsordningen begynte også arbeidet med en ordning for organisasjonsutvikling som skal støtte friluftslivsorganisasjonene i arbeidet med å skape gode bærekraftige prosjekter som svarer på oppvekst- og utdanningssektorens behov.

UNDERVISNINGSSOPPLEGG

Kampen om Huldreskogen

I desember 2024 lanserte Norsk Friluftsliv Kampen om Huldreskogen, et tverrfaglig undervisningsopplegg som fremmer naturglede og miljøbevissthet for førskolebarn og elever på småtrinnet.

Allemannsretten

Siden det originale undervisningsopplegget om allemannsretten, liggende på Gyldendals skoleplattform Salaby, ble utfaset i 2024, produserte Norsk Friluftsliv et nytt digitalt undervisningsopplegg for mellomtrinnet, som tar for seg allemannsretten og allemanspliktene. Undervisningsopplegget fremmer allemannsretten som grunnlaget for å drive friluftsliv i Norge, og at ferdsel i natur er del av den norske kulturarven.

Bærekraftig friluftsliv

I 2024 ble et undervisningsopplegg om bærekraftig friluftsliv definert som det sjuende delprosjektet under Naturen som læringsarena. Det blir et digitalt undervisningsopplegg for ungdomstrinnet som skal forankres i lærerplanen Kunnskapsløftet, både i kroppsøvingsfaget og valgfaget friluftsliv.

Naturen som læringsarena har gjennom 2024 blitt godt etablert i sektorene satsingsområdet jobber innenfor. Overgangen til ny nettside, med den største samlingen av læringsressurser knyttet til uteskole i Norge, var klart 24. september. I første forum for

Naturen som læringsarena ble satsingsområdet med delprosjekter, ny logo og ny nettside presentert.

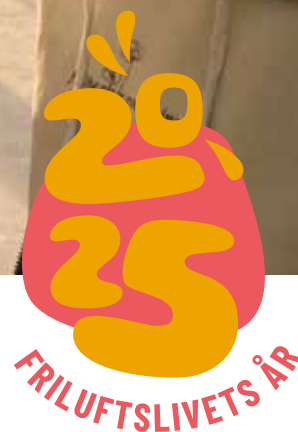
Både sittende regjering og opposisjonen trekker fram en mer praktisk og variert skolehverdag som nøkler til å skape en skolehverdag der alle barn trives, mestrer og opplever læringsglede. Norsk Friluftsliv har gjennom året vist engasjement politisk ved at vi har skrevet høringsuttalelser, deltatt på høringer, levert innspill til stortingsmelding 34 og vært i møter med Kunnskapsdepartementet.

VIDEREUTVIKLING AV SUKSESSRIKE SATSINGER I BARNEHAGE, SKOLE OG SFO

I barnehagene, skolene og SFO finnes det mange gode eksempler på hvordan naturen kan brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge. I Stortingets «Handlingsplan for friluftsliv» (2018) heter det at man ønsker å «videreutvikle eksisterende suksessrike natur og friluftslivstiltak rettet mot barn og unge i pedagogiske institusjoner». I 2019 startet derfor Norsk Friluftsliv prosjektet «Suksessrike tiltak i barnehage, skole og SFO». Fra 2020 ble prosjektet finansiert av Klima- og miljødepartementet, gjennom Miljødirektoratet. Basert på funnene ble det i 2023 utarbeidet en rapport til myndighetene og beslutningstagere, samt veiledere for ansatte i skoler, barnehager og SFO. Veilederne ble i 2024 distribuert til samtlige skoler og barnehager. Disse er også tilgjengelige digitalt på Norsk Friluftsliv nettsider.

Dessverre ble driftsmidlene fjernet uten forvarsel i statsbudsjettet for 2023. Slutføringen av prosjektet ble dermed finansiert over Norsk Friluftslivs egne driftsmidler. I 2024 er prosjektet ferdigstilt, og det er levert endelig rapport til Miljødirektoratet.

Friluftslivets år 2025

Friluftslivets år 2025 er forankret i Stortingets melding om friluftsliv (2016). 2024 var mobiliseringsåret der vi forberedte oss til Friluftslivets år. Vi jobbet med planlegging, mobilisering, og å inspirere hele landet og alle aktører i samfunnet til å bidra til å skape ekstra oppmerksomhet og aktivitet i 2025.

I planleggingsfasen bygget vi «laget» sammen med de 19 friluftslivsorganisasjonene som er medlem i Norsk Friluftsliv, lokale lag og foreninger, friluftsråd, myndigheter, fylkeskommuner, kommuner og næringsliv. Sammen skal vi skape begeistring, forståelse og engasjement om et naturvennlig, inkluderende, mangfoldig og tilgjengelig friluftsliv. Vi jobbet målbevisst for å dra i felles retning for at alle skal finne sin friluftsglede.

Målet for Friluftslivets år er å inspirere folk til å oppdage og ta vare på sin nærmatur, invitere hverandre ut og prøve nye friluftslivsaktiviteter. Vi ønsker at alle skal finne sin friluftsglede gjennom lek, nysgjerrighet og respekt for naturen. Sammen skal vi i 2025 skape begeistring for et naturvennlig friluftsliv og senke terskelen for å delta.

OPPSUMMERING AV PLANLEGGINGSFASEN 2024

I 2024 har vi fullført alle tiltakene i handlingsplanen for Friluftslivets år og lagt et solid grunnlag for Friluftslivets år 2025. Gjennom hundrevis av samarbeidsmøter, samlinger og foredrag har vi nådd ut til tusenvis friluftsak-tører. 1. september styrket vi prosjektsekretariatet med to nye medarbeidere og startet

arbeidet med kampanjer, digitale ressurser for «laget» og et nyhetsbrev. Vi har distribuert 4000 fysiske pitch-kort med årshjul og rammer for markeringsåret, samt sendt ut titusener av digitale versjoner av denne. I tillegg har vi delt ut 500 luer til kjerneaktørene i laget og arrangert flere møter. Tall på kommunikasjon, markedsføring og synlighet samles i sluttevalueringsrapporten i 2026.

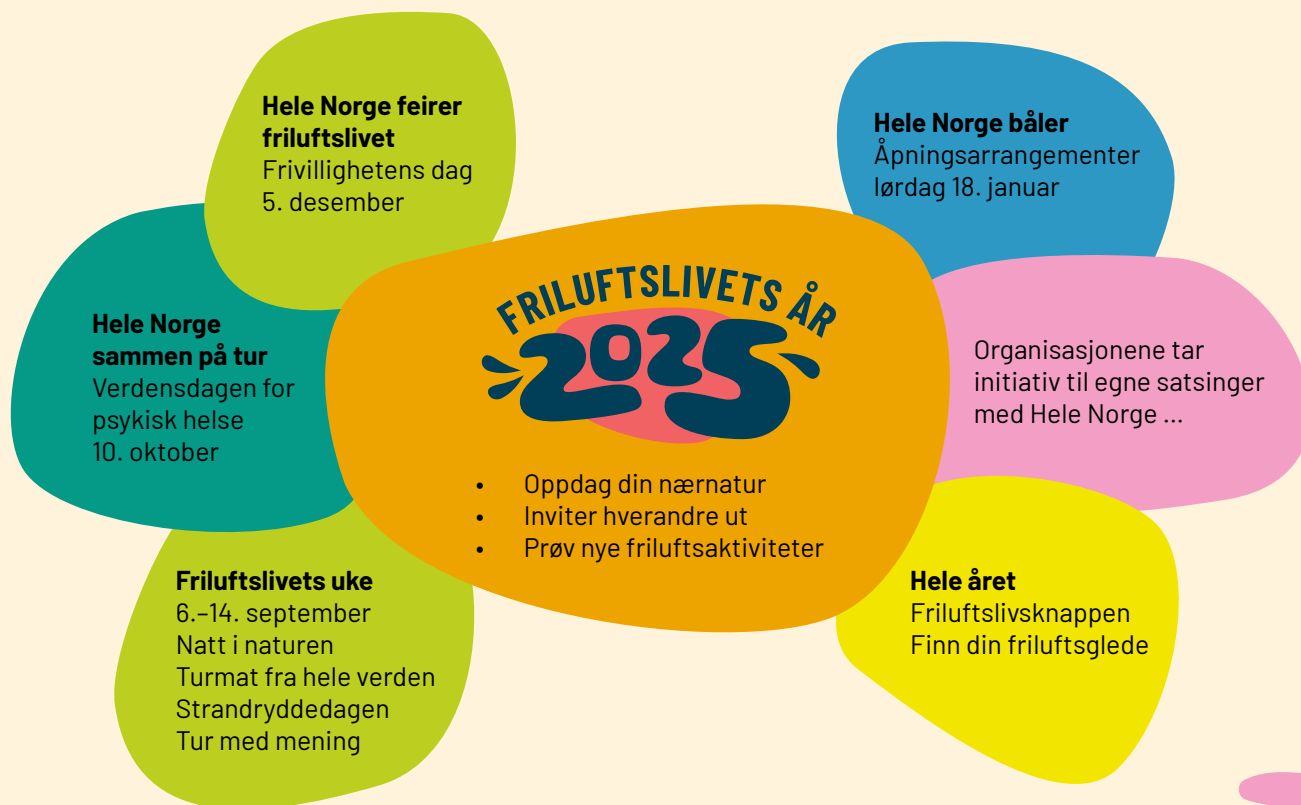
TILTAK GJENNOMFØRT I 2024:

- Tverrfaglig forankring gjennom nasjonale foraer, generalsekretærmøter, styringsgruppemøter og styremøter i Norsk Friluftsliv.
- Etablering av samarbeidsgrupper i departementene, fylkene, friluftslivsorganisasjonene og en stor og bredt sammensatt rådgivende gruppe.
- Mobilisering av kommuner og lokalsamfunn.
- Forankring av felles budskap og årshjul hos hele laget.

- Utvikling av kampanjer, materiell og digitale kommunikasjonsflater.
- Forsterket nettverk og broer innen formidling, frivillighet, aktivitet og forskning på friluftsliv.
- Koordinering med skolesatsingen «Naturen som læringsarena» og inkluderingsarbeidet «Inkludering og mangfold».
- Tilstedeværelse på samlinger for nasjonale, regionale og lokale aktører.
- Oppstart av effektmåling for å evaluere tiltakene, ved gjennomføring av nullpunktsmåling i 2024.

Utover planlagte tiltak har vi fått tildelt 5 millioner kroner av Miljødirektoratet til Friluftslivets år. Midlene går blant annet til å utvikle aktivitetsheftet «Friluftsknappen» til alle barn i alderen fem til ti år. Det ble klart for skoler og barnehager å bestille fra desember 2024.

Prosjektsekretariatet jobber med automatisert overføring av data fra andre kalendere og at informasjonen på nett er tilrettelagt for målgruppene. I tillegg jobbes det med en AI-generert test folk kan bruke for å få tips til å finne sin friluftsglede.

I oktober ble regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram med kutt til prosjektsekretariat og i aktivitetsmidlene til friluftslivsorganisasjonene. Det krevde ekstra mobilisering og kapasitet å følge opp. Aktivitetstilskuddet ble tilbakeført til sin opprinnelige ramme i budsjettforhandlingene. Kuttet i midler til prosjektsekretariatet ble imidlertid stående.

Kampanjearbeidet har inkludert lanseringen av Friluftslivets år-genseren, oppstart av en ny YouTube-serie, «Safari i Friluftslivet», forankring av kampanjeprofil med inspirerende og inviterende budskap, som «Bli med på tur?», omfattende mediedekning, bred organisk spredning i sosiale og tradisjonelle medier og målrettet pressearbeid opp mot åpningsarrangementet «Hele Norge båler».

Gjennom disse tiltakene har vi lagt et sterkt grunnlag for 2025, hvor vi sammen skal skape et inkluderende, naturvennlig og engasjerende Friluftslivets år for hele befolkningen.

Noen høydepunkter fra 2024

- Kick-off i januar på Mesh i Oslo med 115 deltagere, 259 personer som deltok digitalt og 187 som så opptaket i etterkant.
- Heldags workshop vår og høst med hele prosjektorganisasjonen: Styret, styringsgruppa, friluftslivsorganisasjonene, rådgivende gruppe, samarbeidaktører, departementsforum, generalsekretærer, Friluftsrådenes landsforbund, Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) og Norsk Friluftsliv.
- Turné og workshop med lokale lag og foreninger og kommuner i alle fylker.
- Samarbeid på blant annet Arendalsuka, Folkehelsekonferansen, fylkessamlingen til Miljødirektoratet og Helsedirektoratet, samlingene til Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) og Friluftsrådenes landsforbund (FL), og på friluftslivsorganisasjonene og samarbeidsaktørens møteplasser.
- 66 foredrag/samlinger for til sammen 3600 personer.
- Avslutning på Frivillighetens dag 5. desember med Frivillighet Norge på Sentralen med samarbeidsaktører på scenen.

Administrativt

ÅRSMØTET 2024

Norsk Friluftslivs årsmøte ble avholdt 22. mai 2024 i Frivillighetens hus i Oslo. Norges Dykkerforbund ble enstemmig tatt opp som nytt medlem. Årsmøtet vedtok resolusjonen «Styrking av friluftslivet gjennom bedre arealforvaltning».

Solveig Schytz (Norges Speiderforbund) ble gjenvalgt som styreleder. Anne-Mari Planke (DNT), Sondre Aasbø (KRIK) og Marianne Norland Stangeland (KFUK-KFUM-speidere) ble gjenvalgt som styremedlemmer og Odd Magne Øgreid (Norges klatreforbud) ble gjenvalgt som varamedlem. Simen Saxebøl (Norges Røde Kors) ble gjenvalgt som ordfører. Anne Haabeth Rygg (Syklistenes Landsforening) ble valgt som nytt medlem av valgkomiteen.

STYRET

Styret i Norsk Friluftsliv har i 2024 avholdt fem styremøter. Det har i tillegg vært et todagers strategiseminar. Styret har etter årsmøtet i mai bestått av Solveig Schytz, Anne Cappelen, Anne-Mari Planke, Marianne Norland Stangeland, Sondre Aasbø, Trond Glesaaen, Line Johansen og Odd Magne Øgreid (vara). Vararepresentanten kalles inn til alle møter. Styret har utarbeidet en instruks med årsplan for sitt arbeid, som regelmessig oppdateres. Det er løpende kontakt mellom styret og administrasjonen i Norsk Friluftsliv i aktuelle politiske saker og uttalelser. Styremedlemmene mottar ingen kompensasjon for sitt arbeid, utover å få dekket direkte tap og utlegg ved utøvelse av styrevervet.

Foto: Vaffel og film

GENERALSEKRETÆRMØTER

Generalsekretærmøtet er «rådgivende organ for generalsekretæren i friluftspolitiske saker» jfr. vedtektenes §8. Dette er også et godt sted å bygge nettverk og drøfte saker av felles interesse mellom ledere i organisasjonene. Det er i 2024 gjennomført seks møter. Møtene har også hatt enkelte gjester med innlegg.

FAGLIGE FORA

For å sikre et nært og koordinert samarbeid mellom Norsk Friluftsliv og medlemsorganisasjonene, er det i tillegg til generalsekretærmøter etablert kommunikasjonsforum, friluftspolitisk forum, forum for mangfold og inkludering, og forum for Friluftsliv i skolen/Naturen som læringsarena. I 2024 har det også vært en rekke fellesmøter knyttet til Friluftslivets år.

ADMINISTRASJONEN

Det har i 2024 vært utskifting av kommunikasjonssjef og -rådgiver, og det er engasjert en ny prosjektmedarbeider for Naturen som læringsarena og to nye medarbeidere i sekretariatet for Friluftslivets år. Ved årsskiftet var det i tillegg en på korttidsengasjement for oppgradering av undervisningsmateriell for allemannsretten, så ved årets utgang hadde Norsk Friluftsliv 17 ansatte og prosjektansatte i engasjement.

1. februar 2024 flyttet vi kontorlokasjon fra Nedre Slottsgate til Frivillighetens Hus på Grønland. Etter en hektisk flytteprosess har vi nå bodd oss godt til i nye lokaler og vi opplever disse som veldig hensiktsmessige til vår virksomhet. Frivillighetens Hus er et eget AS der alle leietakere er aksjonærer, og vi håper og tror vi kan få flere positive synergieffekter med tettere samarbeid med de øvrige leietakere som vi nå har umiddelbar nærhet til.

ØKONOMI OG TILSKUDDSORDNINGER

Norsk Friluftsliv finansieres med kontingent fra medlemsorganisasjonene, og med en viktig driftsstøtte fra Miljødirektoratet. I tillegg disponerer Norsk Friluftsliv betydelige prosjektmidler, som fordeles til medlemsorganisasjonene og til felles prosjekter. Norsk Friluftsliv omsatte i 2024 for ca 60 mill. i ulike prosjektmidler. Norsk Friluftsliv mottok kr. 10 197 736,- i tilskudd, bidrag og merverdiavgiftskompensasjon, og kr. 1 171 500,- i medlemskontingenter fra organisasjonene. Regnskapet for 2024 viser et overskudd på kr. 63 592,- og en egenkapital på kr. 6 482 446,-. Regnskapet revideres av Revisorgruppen Akershus AS.

MILJØSERTIFISERING

Norsk Friluftsliv ble i mars 2022 sertifisert for tre nye år som Miljøfyrtårnsbedrift etter en ny hovedrevisjon. Vårt aller viktigste miljøbidrag er å fremme naturvennlig friluftsliv. På det administrative har vi dokumentert våre rutiner rundt miljøhåndtering på en tilfredsstillende måte for å kunne oppnå sertifiseringen som Miljøfyrtårn. Vi skal gjennom årlig rapportering dokumentere våre klima- og miljøtiltak.

NORSK
FRILUFTSLIV

norskfriluftsliv.no